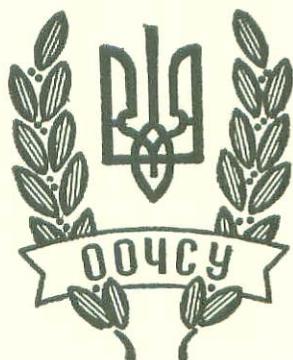

ВІСНИК

VISNYK ^{the} HERALD

суспільно-політичний місячник

РІК XXXIII, Ч. 4
YEAR XXXIII, No. 4

КВІТЕНЬ — 1980
APRIL — 1980

ЦІНА 0.90 ЦЕНТІВ
PRICE \$0.90

ВІСНИК

ОГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

3 MICT

Присвята ген. Р. Шухевичі-Чупринці	1
Провідник Героїв Визвольного чину — ген. Тарас Чуприна	2
Д-р РОМАН МАЛАЩУК — 5-те Березня 1950	3
ІГНАТ БІЛИНСЬКИЙ —	
Українські правозахисники каються за злочин Москви	6
БОГДАН ЛІВЧАК — Московшина — новітній Гітлерізм	8
I. ДМИТРІВ — Чому — Україна	13
Д-р АНАТОЛЬ БЕДРІЙ —	
Чому „Свобода“ боронить співпрацю з російськими імперіялістами? ..	14
Звернення ПАБНА до Президента Картера	16

СТОРІНКА ОБЄДНАННЯ ЖІНОК ОЧСУ

ДАРІЯ СТЕПАНЯК — Сумнівна інтерпретація „Свободи“	17
Дар ОЖ ОЧСУ Українській Гімназії	19
ЛЬОНА ГОШОВСЬКА — Відділ ОЖ ОЧСУ в Асторії, Н. Й.	19
РОМАН ЗВАРИЧ — Пресова конференція АБН	19

з життя відділів ООЧСУ

I. Л. — Ярослав Стецько на Святі ОУН у Клівленді	21
M. I. — Загальні збори 4--го Відділу ООЧСУ в Брукліні, Н. Й.	21
П. Ш. — Із діяльності Організації УВФ в Гартфорді	22
A. С. — Український Нью Йорк памяті комп. В. Івасюка	23
Д-р О. С. — 12-ий крайовий з'їзд ТУСМ	23
РОМАН КАШУБИНСЬКИЙ — Українські Тернопілі	24
ВАСИЛЬ ВЕСЕЛОВСЬКИЙ — Пан Редактор бавиться	
ВАСИЛЬ ВЕСЕЛОВСЬКИЙ — Пан Редактор бавиться	

„НАШЕ ВІРУЮ, ТОБТО УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІСТА, СПИРАЄТЬСЯ НА ДУХОВИХ ВАРТОСТЯХ І ГЛИБОКОМУ РОЗУМІННІ НАШОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПАДШИНИ. НАШИМ ОБОВ'ЯЗКОМ є ПОДБАТИ ПРО КРАЩЕ Й НЕЗАЛЕЖНЕ МАЙБУТНЄ ДЛЯ НАШОГО НАРОДУ. МИ НЕ ХИТАЄМОСЯ, МИ ВСЕЦІЛО ВІДДАНІ СПРАВІ. ПЕРШЕ РЕЧЕННЯ НАШОГО ВІРУЮ ЗВУЧИТЬ ТАК: „ЗДОБУДЕШ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ, АБО ЗГИНЕШ В БОРОТЬБІ ЗА НЕЇ“.

З промови Валентина Мороза в Німеччині

СВОБОДА НАРОДАМ! — СВОБОДА ЛЮДИНІ!

ВІСНИК

ПРИСВЯТА ГЕН. Р. ШУХЕВИЧЕВІ-ЧУПРИНЦІ

34 років тому, 5-го березня 1950 року, в Білогорці біля Львова впав на полі слави в боротьбі з відвічним ворогом України — Москвою Головний Командир Української Повстанської Армії, голова Проводу ОУН на Українських Землях, голова Генерального Секретаріату і генеральний секретар військових справ УГВР — сл. п. Роман Шухевич — ген. Тарас Чупринка-Тур--Р. Лозовський.

Роман Шухевич-Чупринка — найбільший воїн сучасної української історії, що всі свої сили, все своє знання, все своє життя віддав на службу своєму народові, що цілого себе віддав українській визвольній справі. І загинув як головний командир першої лінії всеукраїнського бойового Фронту.

З його ім'ям нерозривно і назавжди сплетена історія визвольно-революційної боротьби українського народу: УВО-ОУН-УПА-УГВР-АБН. Він — передовий борець, безпосередній співорганізатор і співтворець всієї боротьби та провідник, керманич, командир і творець найважчої й одночасно найславнішої доби цієї боротьби — доби невмирущої УПА. Ця доба ще не закінчена, вона ще триває і перейде до історії України як доба Тараса Чупринки.

Роман Шухевич-Чупринка поляг на полі бою, як полягли тисячі і тисячі знаних нам і незнаних воїнів, — вірний присязі: „Здобудеш українську державу, або згинеш у боротьбі за неї“!

Але не загинула і ніколи не загине ідея, за яку він боровся, за яку бореться і буде боротися, аж до остаточної перемоги, весь український народ. Хоробрі воїни Чупринки продовжують бій на всіх відтинках фронту з непослабленим завзяттям, жертвенністю і героїзмом:

„Із світлою пам'яттю про нього, задивлені в його геройську постать бійця і керівника визвольного руху, наснажені відвагою, оптимізмом та революційністю, загартовані і досвідчені під його рукою, до кінця віддані ідеї визволення українського народу, — ми відважно продовжуватимемо нашу визвольну боротьбу аж до повної нашої перемоги!“

Боротьба України з Москвою йде даліше — на рідній землі, в тюрях, в концлагерах, на засланні і в усьому світі. Молоде українське покоління продовжує боротьбу своїх батьків.

Україна живе і бореться! Невгнута, нескорена непереможна Україна!

Борімся і ми у всьому світі — аж до кінця, аж до перемоги!

Найкраще вшануємо пам'ять геройчного загинулого Головнокомандувача української визвольної боротьби тим, що присвятимо всі наші зусилля, всю нашу працю і все наше життя — справі визволення України. Не складемо зброї і не припинемо нашої боротьби доти, аж Україна буде вільною!

„Всі Ви, що залишились на чужині, пам'ятайте, що весь український народ веде затяжну боротьбу за єдину священну ідею — українську державу!!!“

...Всі Ваші сили, Ваше знання, Ваш труд віддати на службу Краєві і його боротьбі — це для Вас наказ! Наказ, який передає Вам український народ, що бореться, кривавиться і перемагає!

ТАРАС ЧУПРИНКА, Головний Командир УПА“.

ВІЧНА СЛАВА ГЕРОЄВІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНО-ВІЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБІ!

Березень 1980 року.

ПРЕЗИДІЯ

Світового Українського Визвольного Фронту

ХРИСТОС ВОСКРЕС! —
ВИСКРЕСНЕ Й РІДНИЙ КРАЙ!

Радісного Великодня та незламної віри в перемогу Української Державної Ідеї бажає усім Шановним Читачам закордоном і в Нескореній Україні.

ГОЛОВНА УПРАВА ООЧСУ
РЕДАКЦІЯ і В-ВО „ВІСНИКА“

ПРОВІДНИК ГЕРОЇВ ВІЗВОЛЬНОГО ЧИНУ

ГЕН. ТАРАС ЧУПРИНКА

Серед визначних постатей буряної доби недавніх десятиліть, коли на терезах історії важилася доля і неволя цілих народів, особливе місце в українській візвольній боротьбі займав і одну з найголовніших ролей відогравав як спадкоємець і послідовник невмируючих ідей Симона Петлюри і Євгена Коновальця, лицар великого візвольного чину Роман Шухевич-Тарас Чупринка, Тур, Лозовський.

Народжений 17 липня 1907 року, він з юних років з усією силою свого молодечого запалу поринув у вир візвольної боротьби. Цілком присвятився великій справі визволення батьківщини від чужинецького панування, впродовж довгих років у підпільно-революційній праці в лавах УВО і ОУН, він набув багатий досвід, відзначався безкрайньою відданістю справі, незламністю і безкомпромісістю.

Його провідницький та організаційний талант з велетенською силою розкрився в роках Другої світової хуртовини, коли країні сини України, окрім ідеями та кличами ОУН, під проводом УГВР виступили в обороні волі свого народу. Восени 1943 року Роман Шухевич-Тарас Чупринка перейняв найвище командування УПА, а в липні 1944 на першому зборі УГВР він був обраний головою Генерального Секретаріату — екзекутивного органу української візвольної боротьби. Разом з тим Шухевич був генеральним секретарем військових справ УГВР і головою проводу ОУН на рідних землях.

Людина велетенської енергії та сили волі, видатний стратег візвольної боротьби, організатор українського підпілля і політичний провідник народу в періоді його найтяжчих переживань генерал Шухевич чітко визначив шляхи і форми народного спротиву. Він довів чином, що лише революційна форма боротьби нашого народу з окупантами України є єдиноправильна. Цій засаді Шухевич залишився вірний ціле своє життя. Він став уособленням духу спротиву цілої української нації. До його слів прислухувалась вся Україна. Його армія — УПА була пострахом обох окупантів. Під його проводом вона стала тією армією, ідейно-програмовий зміст якої відповідав потребам і духовному наставленню всього народу. Вона згуртувала в собі

людей не лише з усіх верств нашого суспільства, а і з інших поневолених народів.

З ініціативи генерала Шухевича і під його проводом була проведена перша Конференція поневолених народів, що дала початок АБН.

„Воююча Україна робитиме все, що в її силах, щоб український народ якнайшвидше і раз на завжди побудував свій великий храм волі“, — писав Шухевич.

Після закінчення Другої світової війни, у травні 1945 року Провід ОУН на Україні на чолі з Романом Шухевичем видав Декларацію, в якій проголосував:

„Ми, Провід Організації Українських Націоналістів, далі залишаємося з народом на полі бою нашої візвольної боротьби, на наших окупованих землях. Рам'я-в-рам'я з революціонерами і повстанцями ми підемо в першій лінії до дальшої боротьби за волю. Ми хочемо разом з народом дійти до остаточної Великої Мети“.

Ворог, маючи в своїх руках модерну зброю і велетенську чисельну перевагу, побачив що не зможе побороти тих, що взялись захищати велику безсмертну ідею лицарського волелюбного українського народу. Потрібна була аж коаліція трьох держав, щоб спільними військовими операціями і виселюванням безборонного населення опанувати терен бій Армії безсмертних і врешті на своїй польській квартирі в селі білогорщі коло Львова генерал Шухевич 5 березня 1950 року поляг смертю героя, залишаючи вічно ясний дорожок на візвольному шляху українського народу досягнення своєї волі і державної незалежності.

„Душа цілого волелюбного народу зверталась і прислухувалась всіма своїми поруходами до голосу того, хто безпосередньо стояв на чолі візвольної боротьби, керував нею на самому підпільному фронті, давав сам собою, своїм життям, трудом і боротьбою недосяжний зразок борця-революціонера, українського націоналіста, підпільника, повстанця, провідника, командира, керманиця підпільного революційного уряду України. Всі найсердешніші почування, найкращі бажання, надії української нації були пов'язані з його іменем“, — писав у своє-

Д-р Роман Малащук

5-ТЕ БЕРЕЗНЯ 1950

(СЛОВО НА СМЕРТЬ СЛ. П. ГЕН. ТАРАСА ЧУПРИНКИ
ГОЛОВНОГО КОМАНДИРА УПА)

Визвольна боротьба кожного поневоленого народу важка й кривава та коштує йому дуже багато й великих жертв. Такою є визвольна боротьба особливо українського народу, який багато років перебуває у найстрашнішій, бо московській неволі, — і який багато років бореться за своє визволення, складаючи гекатомби великих жертв на жертівнику свободи.

Але без боротьби, без великих жертв, без страждань немає визволення, немає свободи. І хоч дорожній, дуже дорогий — бо окуплений кров'ю й життям мільйонів — шлях до свободи, але іншого шляху немає.

При першій сприятливій нагоді ця боротьба знову прибирає форми відвертої збройної боротьби. Актом 15 березня 1939 року в Хусті і Актом 30 червня 1941 року у Львові український народ знов відновив свою державу, проголошену актами 1-го Листопада 1918 р. і 22 січня 1918 і 1919 років у Львові і Києві і знов розпочав важку збройну боротьбу,

му зверненні з приводу смерти генерала Шухевича провідник ЗЧ ОУН Степан Бандера.

Генерал Шухевич поляг на полі слави, але його героїчна армія продовжувала показувати доконувати подвиги і здобула в народі назву непероможної, яка піном зустрічі з ворогами незмінно брала гору.

...Гинуть ворожі кимери
Там, де ударить рука
Армій Чупринки й Бандери,
Подруг і друзів Стецька, —

як писав поет Леонід Полтава.

Син генерала Чупринки Юрій, мученик тюрем і концентраційних таборів, виявив свою незалежність у поглядах і, не зважаючи на приманливі обіцянки своїх мучителів, відмовився зректися свого батька.

Пам'ять про Чупринку живе в народі і змагає його мужністю та пориває до дальшої боротьби за волю рідного краю.

Л-й І.

продовжуючи в ласах Української Повстанчої Армії славні традиції 1918-1919 років.

Ця доба боротьби триває по нинішній день.

Доба сучасної визвольної боротьби українського народу одна із найважчих. Але одночасно не доба, яка з погляду героїзму і патріотизму, завзяття та жертвенности всіх її учасників, всього українського народу, не лише вояків і революціонерів, але всього народу: чоловіків, жінок, матерів, старих і молодих, а навіть дітей — не має рівної собі не лише в українській, але — мабуть — і в світовій історії.

Це про них, наших залізних борців співається в повстанській пісні:

„Ну й що ж, що прийдеться умерти
у похідній шинелі в житах...
Ми у віці сміємся смерти,
а вмирати прийдеться лиш раз!..“

Це про них, наших братів, наших рідних, наших друзів, що там далеко, на нашій рідній землі в боротьбі з найлютішим ворогом боронять нашу землю, нашу свободу, нашу віру, наше життя.

Це про них, а серед них про нашого набільшого борця і героя, якого світлу пам'ять вішановуємо сьогодні, про Головного Командира Української Повстанської Армії — генерал-хорунжого Романа Шухевича-Тараса Чупринку.

Тверда доба і, як сталь, тверді її борці.

Ми знали — боротьба, яку веде в сучасну пору український народ, неймовірно важка, кривава, надлюдська.

*

І ось, одного осіннього дня 1950 року прибігла до нас болюча вістка, що легендарний Командир загинув на полі бою.

Українська Головна Визвольна Рада, Головне Командування Української Повстанчої Армії та Прovid Організації Українських Націоналістів на рідних землях повідомили, що вранці 5-го березня 1950 року в Білогорці біля Львова, у боротьбі з московським окупантом, смертю героя загинув Го-

лова Генерального Секретаріату УГВР, секретар військових справ УГВР, Головний Командир УПА і Голова Проводу ОУН на рідних землях — генерал-хорунжий Тарас Чупринка-Лозовський-Тур-Роман Шухевич.

У боротьбі за волю України впав її найбільший борець, організатор і Провідник сучасного періоду революційно-збройних змагань українського народу.

Від смерти сл. п. Симона Петлюри і сл. п. Євгена Коновальця це наша найважчча втрата, якої зазнала воююча Україна з рук нашого найпоганішого ворога — Москви. Чергова незаступима втрата Степан Бандера 15. 10. 1959. Дві найбільші постаті: Шухевич і Бандера.

5. 3. 1950 на найважливішій стійці нестало одного Найбільшого.

На полі слави впав Головнокомандувач української революційної армії, її творець, найхоробріший з хоробрих. Провідник воюючого народу.

І впав так, як і його воїни — на фронті. Як вояк першої фронтової лінії, в дослівному значенні цього слова. Не лише як фронтовий вояк, але як перший і головний командир цього гігантичного фронту. Як неперевершений вождь цієї важкої, кривавої, прямо неймовірної борні цілого українського народу. Як його національний Провідник, що до останнього віддику був разом з народом, боровся разом з народом і згинув там на рідній землі. На закінчення ІІ-ої світової війни (а війна ще не закінчилася для українського народу) він писав у відозві — ми залишаємося з народом, ми хочемо разом з народом дійти до нашої мети, до самостійної української держави.

Впав Командир. Той, під чиїм командуванням УПА виросла у непереможну силу, яка сама одна протистояла двом найбільшим потугам. Той, за чиїм пляном і наказами відділи УПА проходили рейдами території дружніх з Україною країн, поширюючи там ідеї волі і спільноти боротьби всіх поневолених Москвою народів. Той, під чиїм проводом революціонери ОУН просякнули своєю мережею у далекі закутини СССР. Не зборов УПА і т. зв. пакт трьох: Москви, Польщі і Чехословаччини. УПА духовно непоборна та записала найсвітліші сторінки української історії. Це він — Головний Командир УПА Тарас Чупринка — вислав і сюди за кордон відділи УПА, щоб вони були живими свідками, що там, за залізною занавісою йде боротьба й що ця боротьба

буде йти доти, доки український народ і всі поневолені Москвою народи не здобудуть свободи.

Щойно цей факт і сама геройська смерть Тараса Чупринки звернула увагу західного світу на те, що справді діється в московській тюрмі народів. І нехай, що цей західний світ ще не зовсім зрозумів справу і нехай що він сьогодні знов дає себе обдурювати хитрим московським грачам. До генеральної розправи поневоленого й вільного сьогодні світу з Москвою прийти мусить. І нехай це буде завтра чи пізніше, то Україна ні на мент не заперестане боротися з Москвою, не зложить зброї, не зігне своєї голови в московське ярмо.

Україна бореться за своє життя, за свою правду і волю. І одночасно з цим — за свободу всіх народів світу, хоч вони сьогодні ще й не розуміють цього.

Україна бореться! Так, як це було давно й зовсім недавно, коли ще на чолі боротьби стояв він — перший борець, керманич, командир, провідник. Командир воюючої України, непоборний командир непоборного українського народу — Тарас Чупринка.

Вся героїчна боротьба УПА навіки і нерозривно сплетена з його ім'ям.

Та не лише УПА! Вся революційно-визвольна боротьба українського народу останніх 30-ти років з'язана з його постаттю.

Він не лише активний борець 30-літньої боротьби українського народу з усіма ворогами України: з Польщею, Чехословаччиною Мадярчиною, Німеччиною, Москвою. Він посередній співorganізатор, спітворець цієї боротьби і творець сучасного, найважчого періоду боротьби. Періоду, який ще не закінчився, який ще триває, але який переїде до історії України, як доба Тараса Чупринки.

25 років боротьби за українську державу, 25 років віддав Тарас Чупринка Україні. Це ж ціле його життя — ціле життя на службі Української Національної Революції: від 16-ти літнього юнака до державного мужа у повному розквіті своїх сил, від рядовика революції до найвищого її командира, до Провідника всієї України.

У заранні своєї молодості вступає Роман Шухевич в члени Української Військової Організації (УВО). Це 1923 рік, час народження і росту українського націоналізму. Час, коли — по програмі 1917-21 рр. — молоді українські ідеалісти, повні віри, відваги та завзяття, запалу й молодечої енер-

гії клали тверді підвальнини для дальшої визвольної боротьби. Серед них — Тур, бойовик УВО, в 1926 р. виконує присуд смерті УВО на польському кураторі шкільництва Собінському, за польонізацію українських шкіл.

Боротьба прибирає на силі поширюється, — в 1929 р. постає Організація Українських Націоналістів (ОУН), а вже в 1933 р. Шух стає бойовим референтом Крайової Екзекутиви ОУН.

Восени цього ж року організує атентат на більшевицький консуллят у Львові, як відповідь Москви за голод в Україні. Рік пізніше — в 1934 р. — дістается до концентраційного табору в Березі Картузькій, а далі польський суд засуджує його в процесі за атентат на міністра Перацького на 6 літ тюрми. В наслідок амністії для політичних в'язнів виходить на волю в 1938 р. і цього ж року переходить на Карпатську Україну та бере активну участь у боротьбі проти Чехії й Мадярщини за свободу цієї частини українського народу. Тут він поручник Щука в штабі Карпатської Січі на пості найближчого співробітника полковника Михайла Колодзінського (Гузара) і на фронтовій лінії в обороні Хусту — столиці Карпатської України. В 1941 р. стає референтом крайового зв'язку в Проводі ОУН, а далі військовим референтом Революційного Проводу ОУН та Крайовим Пропагандистом ОУН Західніх Окраїн ЗУЗ. Організує Дружини Українських Націоналістів (ДУН), як зав'язок української збройної сили, що перші вмашерують до Львова цього ж року — 30 червня — стає віцеміністром війни в Уряді відновленої української держави. По виарештуванні українського Уряду, він як комендант ДУН відмовляє послуху німцям і йде в підпілля. В цьому році починається боротьба з німецьким окупантам, і для цієї мети ОУН починає перевороганізовувати свої бойові відділи в Українську Повстанчу Армію — осінню 1942 р. Весною 1943 р. III-ий Надзвичайний Великий Збір ОУН обирає Т. Чупринку Головою Бюро Проводу ОУН, а осінню цього року він стає Головним Командиром УПА. В цьому часі УПА розростається в десятки тисяч. Найкращі сини українського народу стають до прямої збройної боротьби, в якій посередньо бере участь весь народ. До боротьби включаються теж і другі поневолені Москвою народи і тим поширюється і скріплюється єдиний спільний фронт проти спільногого ворога. В листопаді 1943 р. відбувається

Перша Конференція поневолених народів, яка дає початок Антибільшевицькому Бльокові Народів (АБН). Так широко закроєна боротьба народу вимагає всенародного проводу. І в липні 1944 р. створюється найвище керівництво української визвольної боротьби — Українська Головна Визвольна Рада (УГВР). УГВР покликує Тараса Чупринку на пост Голови Генерального Секретаріату УГВР і генерального секретаря військових справ.

На цих найвищих постах: Голови Бюра Проводу ОУН, Голови Генерального Секретаріату УГВР і Головного Командира УПА, — сл. п. Тарас Чупрінка керує всією українською революційно-визвольною боротьбою.

У цій боротьбі віддав він все: весь свій труд, всі свої сили, жертвував цілого себе, весь свій вік, свою родину і своє життя.

Якої ж сили, якої витривалости, завзяття, посвяти треба було, щоб пройти цей шлях! І пройти так, як пройшов його Тарас Чупрінка. Проти, і других повести за собою, — ввесь народ, всю Україну. Двигнути до боротьби поневолені народи. Вже за життя статися символом і легендою!

І ось нестало Тараса Чупрінки. Не стало Командира УПА, що водив її у переможні бої, не стало великого Провідника українських революціонерів, не стало національного Провідника всієї України.

Поляг на полі слави. Вірний присязі: „здобудеш українську державу або згинеш у боротьбі за неї“.

Але ворог прорахувався і цим разом. Загинув борець, та не згинула і ніколи не згине ідея, за яку боровся, бореться і буде боротися аж до остаточної перемоги, весь український народ.

Хоробрі воїни Тараса Чупрінки перейшли на свої дужі рамена весь тягар боротьби і продовжують її з завзяттям, жертвенністю і героїзмом.

„Із світлою пам'яттю про Нього, задивлені у Його геройську постать бійця і керівника визвольного руху, наснажені Його відвагою, оптимізмом та революційністю, до кінця віддані ідеї визволення українського народу, — ми відважно продовжуватимемо нашу священну визвольну боротьбу аж до повної нашої перемоги“ — присягли борці Чупрінки.

А ми? А ми, розкидані по всіх кінцях і безко нечних дорогах і шляхах всього світу? Чи ми можемо так сказати про себе й чи всі? Ми кістя від кості, кров від крові й дух від духа нашого народу,

Ігнат Білинський

УКРАЇНСЬКІ ПРАВОЗАХИСНИКИ КАЮТЬСЯ ЗА ЗЛОЧИН МОСКВИ

Контроверсійні заяви її дії українських дисидентів, які опинилися у вільному світі, не перестають ворушили плесо збірного життя української спільноти.

Беручи до уваги жорстокі обставини підневільного буття, в яких зростали й формували свою духовість і світогляд українські патріоти в Україні, українська спільнота у вільному світі прийняла новоприбулих з України політичних в'язнів зі щирим братерським зрозумінням та готовістю допомогти їм пізнати й пристосуватися до обставин вільного жит-

ми, чиїх батьки й матері, брати, друзі, рідні — там, борються і жертвують себе за свободу всього народу й нас тут? Чи ми гідні наших братів, чи ми дотримуємо їм кроку? Чи ми допомагаємо їм тим, чим ми можемо тут допомогти — нашою жертвеністю, нашою працею серед того світу, де ми в свободі й добробуті вигідно живемо. Чи ми стоїмо тут, на другому допоміжному фронті боротьби, так твердо й непохитно, як стоять вони там? Даймо собі самі відповідь, пам'ятаючи про це, що ми сини народу, який стоїть у боротьбі.

Боротьба нашого народу йде дальше. Доба Тараса Чупринки ще не закінчена. Український народ, вірний заповітам свого Провідника йде дальше і нестримно вказаним ним шляхом. І жодна сила не поверне його з цього шляху.

Універсал УГВР голосить: „Український Народ! Революційним здвигом, зброєю Твоїх найкращих синів Ти здвигнув у 1917-18 роках українську державу. Героїчна боротьба Твоїх предків і пам'ять про їх лицарську смерть за українську державу — це для Тебе наказ“.

І цей наказ вірно й з найбільшою посвятою, в безприкладним героїзмом виконує український народ, скривавлений в боротьбі, але невгнущий, неподоланий, нескорений, як і Син Генерала Юрій Шухевич.

„Не складемо зброї і не припинемо нашої боротьби доти, аж Україна буде визволена!“ — клянуться воїни Тараса Чупринки.

І ТАК БУДЕ!

ті і знайти спільну мову та співдію з громадою в її безустанних заходах актуалізувати українську визвольну справу.

Українські громадські централі, зокрема УККА у ЗСА, вітали й організували зустрічі новоприбулих українських політичних в'язнів з громадами, а ЗУАДК перейняв над ними матеріальну опіку.

Скорі однаке виявилось, що деякі українські дисиденти, приймаючи всесторонню допомогу від української спільноти, бажають радше іти власним, окремим шляхом, ніж включитися у співпрацю з існуючими центральними й краївими організаціями й установами, які, до речі, причинилися до їх звільнення й прибууття у вільний світ. Почалися заходи для організування окремих організаційних рам і форм дії, як закордонне представництво української Гельсінкської групи та голошення політичних концепцій, які українська спільнота визнала помилковими, а то й шкідливими для української визвольної справи. Згадати б хоч пропагування Леопідом Плющем неомарксизму й атеїзму, чи Петром Григоренком невідповідальності Москви за поневолення українського народу й окреслення політичної суті ССР не як російської імперії, але як партократичної колоніяльної імперії усіх націй, що входять до складу ССР, як рівні між собою.

Можна було б не реагувати на цього роду погляди й концепції, бо ж кожна людина має право вільно висловлювати свої думки й помилятися, якби не те, що українські правозахисники, згуртовані в закордонному представництві Гельсінкської групи під проводом П. Григоренка, зголосили своє уповноваження говорити від імені українського народу в Україні, пропагуючи одночасно у вільному світі протиставні до становища українських політичних в'язнів, зокрема членів київської Гельсінкської групи, ідеї й політичні концепції.

Українська спільнота мала безсумнівну нагоду переконатись у цьому, читаючи самвидавні звернення й матеріали українських політичних в'язнів у ССР, в яких виразно наголошена боротьба за національно-державне визволення України, а ген. П. Григоренко, від імені закордонного представництва київської Гельсінкської групи постійно наголошує лише правозахисну оборону людських прав,

подібно, як московська Гельсінська група. Навіть чужинець, американський консул у Києві, Д. Шворц, під час недавньої зустрічі з членами Екзекутиви УККА стверджив, що „на підставі власних спостережень та розмов у Києві він прийшов до висновку, що між московською і київською Гельсінськими групами є основна різниця в тому, що московська група наголошує права людини, а київська група на перше місце ставить національні права України“.

Та це не має значення і впливу на діяльність закордонного представництва української Гельсінської групи, голова якого, ген. П. Григоренко, що є теж членом московської Гельсінської групи, не вважає можливим і доцільним вийти поза напрямні діяльності московських дисидентів, для яких розв'язка національного питання в ССР просто не існує, бо ж усі вони російські патріоти, які явно чи приховано змагають до збереження російської імперії.

Власну вимову має заява відомого московського дисидента А. Д. Сахарова в інтерв'ю з американським щодеником „Вашингтон Пост“ (з 23 березня 1980 р.), де він стверджує, що беззастережно засуджує терор та українських екстремістів. Немов перегукується Сахаров із заявою П. Григоренка з 21 грудня 1979 р., надрукованою в українській пресі, де Григоренко засуджує вияви тероризму українських націоналістів як компромітуючі і провокаційні, приписуючи їм підкладення бомби в советському агентстві Аерофлоту в Мінхені.

Така ідеологічна спорідненість між московськими й українськими правозахисниками набирає ще більш злощасного змісту у спільній заяві, що появилась на сторінках російської єдинонедільної преси в Європі й Америці в квітні 1980 р. („Русская Мысль“ — Париж 4. 3 і „Новое Русское Слово“ — Нью Йорк, 4. 16), де провідні московські дисиденти, а з ними й члени закордонного представництва української Гельсінської групи, каються перед польським народом за злочин убивства польських вояків і старшин в Катині, в час Другої світової війни. Ось зміст цієї заяви:

„ОГЛЯНЬСЯ В КАЯТТИ“

„У ці пам'ятні й сумні дні для Польщі ми, **советські** (підкреслення всюди — І. Б.) правозахисники хочемо ще раз запевнити наших польських друзів, а в їх особах і весь польський народ, що ніхто з

нас ніколи не забував і не забуде про ту відповідальність, яку несе **наша країна** за злочин, доконаний її офіційними представниками в Катині.

Ми певні, що вже недалекий той день, коли **наш народ** віддасть належне всім учасникам тієї трагедії як катам, так і жертвам: одним — за злочин, іншим — за мучеництво.

Квітень 1980.

Сорокова річниця Катинського злочину. Заява відкрита для дальших підписів“.

Під цією заявою підписані відомі російські дисиденти як Л. Алексеєва, А. Амальрик, В. Буковський, А. Гінсбург, Е. Кузнецов, В. Некрасов, Т. Ходорович та інші, а також українські правозахисники — П. Григоренко, Л. Плющ, Надія Світлична, П. Стокательний, Раїса Мороз.

Як би не підходили до оцінки підписання українськими правозахисниками наведеної заяви, їх визнання себе „советськими правозахисниками“, які разом з росіянами каються за злочин „нашої країни“ і „нашого народу“ (невже для українців советсько-російська імперія і російський народ — це рідна країна й рідний народ?), показує їх українській спільноті як союзників росіян, які вину Москви за катинський злочин приймають і на себе, цебто на український народ.

Невже не усвідомлюють українські правозахисники, члени закордонного представництва української Гельсінської групи, від яких українські патріоти в Україні й українська громада у вільному світі сподівалися розгорнення дій в обороні прав України, що підписанням такої заяви, разом з росіянами, вони пятнують український народ злочинцем і плямують честь і гідність української нації?

Хіба ж не достойніше було б переконати своїх російських правозахисних побратимів, щоб вони проголосили заяву з каюттям за злочин штучного голоду в Україні та за духовий і фізичний геноцид, послідовно здійснюваний Москвою на українському народові!

І коли попередні твердження й заяви Плюща та Григоренка можна було вважати політично незрілими, то підписання ними й іншими українськими правозахисниками покаянної заяви з добровільним самообвинуваченням українського народу в історичному злочині, не можна трактувати легковажно, бо чести й гідності української нації має боронити кожний український патріот.

Богдан Лівчак

“МОСКОВЩИНА” — НОВІТНІЙ ГІТЛЕРИЗМ

Такий наголовок книжки, яку видала Українська Видавнича Спілка в Лондоні, Англія, що видає і важливий журнал „Визвольний Шлях“.

Автором книжки є Юрій А. Вудка, жид, який народився 1947 р. в Павлограді, Дніпропетровської області, в Україні. В 1965 р. він вступив до Рязанського радіотехнічного інституту, 1969 р. був заарештований і засуджений за сіоністську діяльність на 8 років концтабору суворого режиму. По закінченні речення ув'язнення виїхав до Ізраїлю.

Книжку написану московською мовою, переклав на українську мову пок. Вячеслав Давиденко. Мистецьке оформлення Ростислава Глувка.

В кількох останніх роках потрапили на книжковий ринок декілька книжок спогадів авторів-жидів, які перенесли на власній шкірі усі „благодаті“ московських каторг, тієї „найгуманішої“ і найбільш забріханої системи на кулі земській.

Всі спогади тих авторів є для нас тим цінні, що автори-жиди зустрічалися там, у катівнях московських, із нашими братами, а через те ѹ відповідно насвітлювали справу України.

Звичайно, є різний підхід до побуту у московських катівнях. У нашій літературі вже є цілий ряд книжок, які описують усі ті страхіття московського пекла. Ще за юнацьких років читав я книжку Віталія Юрченка про московські звірства „Шляхами на Соловки“. Писав про ці страхіття Семен Підгайний у книжці „Недостріляні“. Також Іван Багряний зображує пекло на землі у московських каторгах, у книжці „Сад Гетсиманський“.

Це, щоправда, книжки, в яких зображене минуле, за московського сатани. Сьогодні ні авторів, ні тих, які карались по цих московських катівнях, майже немає в живих.

Але „традиція“ московського молоха сталим річищем прокочується десятками, сотнями років.

До вже новіших часів, з часів боротьби УПА-ОУН, маємо книжку німця Фурмана „Кров і залізо“, де він описує життя-буття каторжан, упівців і оунівців.

Найновіші роки московських каторг описує Юрій А. Вудка у своїй книжці „Московщина“. Він також пише ѹ про старих ветеранів — каторжан з УПА і ОУН.

Українською мовою появилися спогади советської каторжанки Оксани Мешко „Між смертю і життям“. Ось один уривок з її спогадів: „21 день я витривала без сну (у часі слідства-допитів, Б. Л.). Спала я, ходячи по камері, падала і розбивала собі коліна. Виразки на колінах зашерхали, але знов ѹ їх здириала при наступному падінні. З колін по ногах текста гнійна сукроватися, присихали панчохи, але жодного разу тюремна лікарка не оглянула виразок і не перев'язала бандажем. На мій виклик розмовляла зі мною через кормушку і схиляла мене бути більш „поступливою слідчому“. Слідчий починав і кінчив: „Один ѹ tot же вопрос — откровенно признайтесь о своих намерениях убить главу українского правительства Нікиту Сергеевича Хрущева“.

Думаю, що був би знаменитий матеріал на тему оборони людських прав для сучасного Президента Америки, який все таки сказав “NO” за Афганістан.

Ми усі сподіваємося, що вкоротці матимемо нараду прочитати опис московських звірств у спогадах найновішого вихідця з московського пекла — Валентина Мороза.

Зараз наведу дещо із думок Видавництва про книжку Ю. А. Вудки „Московщина“. Автор передмови називає працю Вудки „книжкою тонких спостережень і глибинного осмислення“. Там читаємо: „Ю. Вудка проводить аналізу історичного явища, що його окреслює одним словом „Московщина“. Звиродніння большевицької системи володіння, з усімі її жахіттями й мільйонними людськими жертвами, не випливає лише із практичного примінення неприродних суспільно-економічних теорій Маркса, але передусім вона корениться в духовості мос-

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.

ковського народу, який, не знайшовши власного сильного природнього ґрунту для нормального життя й розвитку, пішов на підбій сусідних народів, а тепер є загрозою для цілого світу".

Тепер придаймо дещо уваги мистецькому оформленню книжки Ю. А. Вудки „Московщина“, яке виконав Ростислав Глувко. В загальному фронтова обгортка книжки — чорної барви. У горішній частині є скісний пас, білий, де видрукована назва книжки „Московщина“. Так, як зі сторінок книжки бачимо, що історія московської тиранії позначена жахливими терпіннями мільйонів жертв московського молоха, цілі простори московської імперії-тиранії густо облиті кров'ю неповинних жертв московських опричників, так і автор — мистець обгортки книжки представляє цю пролиту кров неповинних жертв, яка стікає з кожної букви жахливого слова „Московщина“, надрукованих червоною барвою. І не спиняється автор-мистець на тім, він виписав цілій ряд слів і висловів, які зображені усі дії московської імперії-тиранії. Ось вони: „Досліди на людях, Підвали КГБ, Смерть на етапі, Підземні тюреми, Вічні в'язні, 15 — за відмову стати шпигуном, Советське суперзброєння, Людоїдство в Московії, Етноцид, Національне поневолення“.

А ось що пише автор книжки у своїй передмові: „Про концтабори Брежнєва знають мало що. Мене вразили наївні питання і неприховане здивування тих, хто, здається, мусів би знати усі таємниці справи. Колишні в'язні про щось розповідають, але ці мозаїчні плиточки ще не зложені в єдиний образ. Крім того, очевидцеві має „щастити“, щоб ухопити всі тонкощі сучасного жахіття, які й не силися примітивним сталінським громадам“.

Книжка Ю. Вудки має 298 ст., Автор розділив твір на три головні частини: „Слідство, Табори, Владимирська тюрма“. Є ще 62 підрозділи.

Автор про себе: його батько варшав'як (з Польщі, Б. Л.), прибув до ССРУ у 1939 р. Одружився з жидівкою з маленького українського містечка. Усі традиції дореволюційних часів серед жидівства майже зникли. Жиди звички боятися і соромитися свого походження. Це усе довело до того, що жиди старалися записатися на ім'я хоч би росіянки, щоб урятувати дітей від переслідувань.

Дальше читаємо: „Багато росіянок одружуються з жидами, не зважаючи на антисемітизм, бо жиди культурніші, не п'яниці, добре заробляють, дбають

про родину“. І дальше: „Мимо такого національного самогубства, живі сили жидівського молодого покоління чим раз виразніше відчували Ізраїль, як свою єдину Батьківщину. Так і почався серед жидівської молоді рух за виїзд до Ізраїля і почалася невпинна організаційна праця. Молоді жиди сходилися і обговорювали ціліми ночами способи, як вирватися з ССРУ, слухали жидівські пісні і останні різні новини з Ізраїлем. Ізраїль був дні них раєм небесним, мрією джерельної чистоти, святынею святих“.

Автор пише: „Ми, група студентів, обмінювалися своїми думками, здобували крихти Самвидаву, запиравали, друкували на машинці і розмножували фотоспособом свої знахідки. Це все робилося за зачиненими дверми, потайки. Це було досить, щоб нас визнали за особливо небезпечних державних злочинців і на довгі року кинули в концентраційні тaborи — пекло“.

Безперечно, великий вплив на поставу в'язня мають різні події. Таке щось описує якраз Ю. Вудка у цій книжці, у підрозділі 7-му „Подих раю“. Автор знайшовся у карцері. Це маленька бетонова труна. Він пише: „Людина умудряється до всього пристосуватися, звикнути, але за першим разом цей катувальний комплекс нестерпний. Перед тюromoю я звик до дуже напруженого і насиленого життєвого ритму. І враз — цілковита порожнечча, нескінчена, боляча“.

Автор почав думати про самогубство... У таких роздумуваннях знеможений проснувся, а коли прокинувся, то вже вечоріло. Відблиски вечірнього сонця у віконці здавалися якісь такі дивні, що дійсність карцеру змінилася якось до непізнання. Карцер став ніби прозорим: „Цілий світ і мене самого пронизувало сяйво неземної розкоші. Катувальна труна всіми фібррами своїми тримтіла від такого нелюдського щастя, що я, переповнений радістю кинувся на підлогу з гарячою молитвою, плутаючи російські й жидівські слова. Це була молитва подяки. Я відчув усе надзвичайно виразно і чітко усвідмлював, що ніколи в своєму земному житті не зазнав нічого схожого на цю чисту, святу, неможливу розкіш. Це було дихання вічності, в якому безслідно розчинялося все лихе, намулене, другорядне“.

Я навів цей уривок, щоби виопуклити, які переживання нуртували у цілім естві каторжника, яку надземну радість він відчув, а це було поштовхом

до перетривання усіх знущань і катувань — це був, як сам автор сказав — „подих раю“.

Це так скріпило душевно автора, що у нього збудилася надзвичайна сила перетривати усе, що заплянували червоні московські кати.

Автор дає цьому наглядний доказ, у передостанній день, коли його вивели з карцеру до слідчих. У них зродилося дивне враження, бо вони сподівалися побачити „розчавлену і на все згідну жертву“. Та вони побачили веселого, нагло остріженого „зека“, який їм у вічі заявив, що він з ними не має про що говорити і не думає нічого підписувати!

Такі видіння „раю“, чи взагалі молитва, гаряча молитва дає наснагу витримати усі „розмови“ з тюремними опричниками, які часом ніяковуть, коли бачать перед собою — себе шануючу людину.

Так закінчив Ю. Вудка своє слідство із вироком сім років, і поїхав у табори. Про ті табори пише Ю. Вудка у підрозділах 18-42.

Годиться дещо переповісти із деяких підрозділів: „Євреї, Українці, Президент Ніксон і ми“.

Вудка пише: „Більшість вірних трималася в таборі гідно. Але не всі.

Під Новий Рік (перед 1971-им роком) я увечорі лежав у ліжку і раптом почув з голосника про „літаковий процес“. Низка жидівських прізвищ, суд, два вироки смерти... Мене охопила така лють, що нігти вп'ялилися в долоні... Зона напружилася в чеканні...

Газети, журнали були повні антисемітської отруї, жовчі... Щодня з газетних шпалт лунали зойки і вереск онапіліх від страху коляборантів. Преса жонглювала судовими каяттями, заходилася хріпким гавкотом. Треба було сказати і нам своє слово. Ми вирішили в роковини смертних присудів розпочати тижневу голодівку з вимогою: „Відпусти мій народ“!

Вудка переповідає, як проведено загальну голодівку, яка була підготована успішно і в цілковитій таємниці по усіх таборах, де були жиди. Голодівка вибухла, як грім з ясного неба серед зими, 24 грудня 1971 р.

Не така це легка справа, бо адміністрація таборів ужила цілий ряд шиканів проти голодуючих.

„З останніх сил, пише Ю. Вудка, співаємо про Золотий Єрусалим... Ніхто, ні один жид не зійшов з дистанції. Всі витримали рівно сім діб“.

У другому підрозділі — „Українці“, Ю. Вудка пише:

„Якщо жиди були найбільш згуртованою громадою, то українці — найчисельнішою. Серед них були такі, що пересиділи в польських і в німецьких, і в російських тюрмах за ту саму ідею національної незалежності. Деякі сидять по тридцять років, перейшли жахіття Колими, чудом вижили і не заломилися. Вже за це одно — вони великі герої“.

Він згадує багатьох українців, ветеранів УПА і ОУН, а також і найновіших. Він пише: „Той самий ворог зривав шестираменну зірку з ший Давида Чорноглаза і хрест — з ший Валентина Мороза“!

„З нових в'язнів найяскравішою постаттю був Сверстюк... Ціла література з'явилася в особі Сверстюка та його друзів за колючим дротом... Ця незвичайна людина вся ніби вирізблена з шляхетного мармуру... Бути поряд із Сверстюком, слухати його розмову, тонку, чудову мову було великою пріємністю...“

Треба замітити, що, можливо, Ю. Вудка з малих літ живучи серед української гущі, міг мати свої погляди на українців взагалі. Одно здається мені, що він якраз при зустрічі у московських таборах з українцями щойно тоді зукраїнізувався. Він мав змогу зустрічатися з кращими членами українського народу, а тим самим мав змогу знайти з ними спільну мову і заінтересуватися українською духовістю, культурою, державним життя у далекій історичній минулій добі, як і недавній, а також змаганням українства під сучасну пору.

Ми, українці, можемо тішитися, що якраз у тих жахливих обставинах московської катарги здобуваємо свіжих і цінних приятелів, котрі в свою чергу понесуть це полум'я, яким вони запалали — у широкі кола свого рідного народу, а також і серед інших народів. Таким, власне, цінним приятелем є автор книжки „Московщина“ Ю. Вудка.

Я свідомий того, що не маю змоги схопити ціlosti книжки Ю. Вудки, але цих кілька думок кидає світло на усе життя у Московії і на життя поневолених народів, про їхні стремлення скинути московське ярмо. Дуже влучні риси московського народу, того народу, який через свій шовінізм є філяром, який піддержує цю московську імперію — тиранію.

Тут ще треба наспілти один підрозділ цієї книжки, „Ніксон і ми“. Тут наявно бачимо московську забріханість, хвалькуватість і звірську боязли-

вість, але також і непослідовність західного світу і Америки.

Вудка розповідав, як то в 1972 р. поширилася вістка по таборах про відвідини през. Ніксона в Китаї. Табір піднісся на дусі:

— „Ну тепер цього звіра (Московію, Б. Л.) затиснуть з двох сторін.

— Та й не писне! Діватися нікуди...

Шовіністи ходили похмурі, про щось тривожно шепотіли.

Потім з'ясувалося, що Ніксона після Пекіну за-прошено до Москви.

— Чудово! Відчули гади, що смаженим пахне!

Авжеж, запрошуують... Хочуть миром полагодити...

— Ну, хлопці, пора пакувати чамайдани!

Менти зовсім присмірнили. В зоні зявлялися вря-дигоди, ходили як зачмарені, майже не чіплялися.

А тим часом у психлікарнях поспіхом оформлювалися документи на звільнення всіх дисидентів, що раптом „видужали“! Частину навіть устигли випустити. Від Ніксона сподівалися ультиматуму і готові були його виконати. Чи ж це жарт, бльок Захід — Китай!

При кольосальних просторах Росії війна на два фронти — запевнена поразка. Ale ж шантажування війною — це рішальний важіль московської зовнішньої політики“.

„А тут маєш, бабо, празник! Приїхав Ніксон до Москви і, в першу чергу, заявив, що не збирається втручатись у внутрішні справи! Мовляв можна прекрасно полагодити й без жадного тиску. Москалики зрозуміли з півслова. Двері психушок миттю затріснулися перед носом уже підготованих до звільнення. Менти піднесли голову і зовсім озвіріли. Половину політичних в'язнів вивезли на Урал. Коли Ніксон приїхав удруге, репресії тільки збільшилися. Кожний крок ніксонівського „відпружнення“ (дентанту, Б. Л.) ми боляче відчули на власній шкірі“, — стверджує Вудка, і додає: „Чи дивно, що незабаром це відчули й ті, хто хотів зробити на наших шкірах добрий бізнес — відчули в В'єтнамі, в Анголі, у власних неопалених мешканнях. Вотергейт ми сприйняли як Божу кару“.

Як реально змальовує Ю. Вудка психіку москаля-хама, але, який підхід до тих ніксонівських „відпружень“?

Москаль-хам на кожному кроці бреше, усюди хвалькуватий. Про це пише Ю. Вудка у передмо-

ві: „Пригадую цікаву розмову у вагоні-ресторані з підхмеленним майоромsovєтської армії. Майор розпустив язика і оповідав випадковому співрозмовнику про пляниsovєтського командування відносно Європи, що їх викладали на політзаняттях для вищих офіцерів. Пляни ці нескладні. Скандинавія буде занята протягом двох днів. Фінляндію перейдуть за раховані години в похідних, а не в бойових порядках, бо ніякої протидії не передбачається. На восьмий день танки із червоними зірками вийдуть на атлантическе побережжя Еспанії, залишаючи позаду ще не розчавлені вогнища спротиву“...

Вудка подає ще ось таке:

„Ми всю Америку оденем в галифе!

Закроем все, е... матери, кафе!

И наш солдат на Статуе Свободы

Напишет: „Мир, освобожденные народы“.

Таку ж „поезію“ подає В. Мороз у своїм есеї „Мойсей і Датан“, там майже ті самі „пляни“: пе-рейти через море і „шагом, шагом“ до Чікага.

Тут маємо два зразки московської хвалькуватості. Один походить від московського військовика, другий від поета. Один і другий проходить цілу Європу „шагом, шагом“. Ніде ні сліду спротиву. А море-океан їм по коліна, бо ж вони з Волги. Проскочить океан і дійдуть до города Чікага, і до Статуї Свободи...

Та ми вже бачили на власні очі, як це „шагом“ ішли московські „бойци“ на Фінляндію в 1940 р. зимию, скільки тих „бойцов“, а майже самі українці, кажуть щось 150,000, загинуло на пограничні Фінляндії — і Фінляндії до кінця 2-ої світової війни не здобули (і на якій підставі слинявий москаль тере-ренітить, що тепер Фінляндію перейдуть за „раховані години в похідних“?). Фінляндію хіба своею забріханістю і підступом у повоєнні роки під свою „опіку“ прибрали та й то не цілком.

Таких вихваток московських є багато, хоч візьмім війну з Японією в 1905 р. В 1914-15 ішли на „Вену“. Ale гори їхніх трупів полягло у Карпатах. До „Вени“ дійшли при помочі американців у 1945 році.

Москаль, хто б він не був: вояк, поет, чи ще хто, уміє язиком, а не „шагом“ проходити і цілий світ.

Я згадав ще про московську звірячу боязливість. Ю. Вудка дуже реально змальовав якраз цю ганебну „трусливість“ московських бандитів, де б вони не були. Він описує про це там, у таборах, тоді коли през. Ніксон поїхав до Китаю. Можна собі добре

уявити таку саму боязливість у той час і в столиці московського хама — у Москві, бож це, що діялося у таборах, було відлунням того, що заіснувало у московській імперії. Знаємо, бандит мордує людину, але він сам попадає у панічний стан.

Найкращим доказом боязувства московських надлюдів було видко в час війни у В'єтнамі, якому Москва допомагала. Американці замінували порт Гайфонг у північній частині В'єтнаму і збомбили з літаків кораблі в'єтнамські, при чому вигорів і московський корабель, та чомусь хвалькувати москалики не пішли „шагом, шагом“, ні на Чікаго, ні на Вашингтон: їх огорнув звірячий страх, бо вони бояться, що на них таки прийде час відплати.

І не поможуть ніякі заяви того, чи другого американського президента про якенебудь „відпруження“. Детант здох у Афганістані.

Прийде час Третьої — і хвалькуваті московські хами не тільки звільнять усіх в'язнів, але й розвалиться московська імперія-катівня.

Дотепер ми бачили щось цілком протилежне. Недавно московський опричник товк ходаком по столі у залі нарад в ОН. Ми чули недавно, що другий московський харциз у розмові з державним секретарем бив по столі кулаком, і перо зломив... Ми були свідками, як „вождь народу“ у розмові з американським президентом керешав, щоб він не втручався у „внутрішні“ справи московської тиранії.

На жаль, ми були свідками (це показували на телевізії), як американський президент цілував на брякли фізіономію московського алкоголіка Брежнєва.

Як пише Ю. Вудка, „про концтабори Брежнєва знають малошо“. І, як він даліше стверджує, то у людей, які повинні би про ці страхіття знати, виявляється наївність у цих справах, а то навіть і неприховане здивування.

Ми чуємо з уст американського президента, що він дальше буде різко ставити справу прав людини. Він справді це робить, але хай не осуджує Чіле, Ізраїль та ін. більше чи менше демократичні режими у нарушуванні прав людини, — хай през. Картер бачить справжнього ворога Америки.

В Афганістані московські летуни вбили більше як 50,000 неповинних людей, — і Вашингтон вже дечому навчився.

Та кожна найменша дія має за собою якесь підґрунтя. Такий нібито незначний випадок, але дуже

❖

УЦІС (Лондон). — З України наспіла сумна вістка, що після довголітніх страждань і важкої недуги паралічу, 27-го липня, 1979 р., в Києві, відійшла у вічність бл. п. ОЛЬГА ГАСИН.

Народжена в Зах. Україні, була дружиною сл. п. полковника Олекси Гасина-Лицаря, борця за незалежність України, члена Проводу ОУН і Шефа Штабу УПА в 1946-1949 рр., який загинув геройською смертю в боях з емведистами в січні 1949 р. у Львові.

Сл. п. Ольга Гасин, незламна патріотка української нації, увесь свій вік зазнавала репресій від московських наїзників, була гонена з місця на місце зі забороною вертатися в рідні сторони. Всі труднощі і поневіряння вона перенесла з гідністю української жінки і матері-страдниці. Похоронено її в Києві.

Вічна їй Пам'ять!

вимовний, показаний на телевізії: президентова дона забавлялася з такими самими однолітками з московської амбасади, а цьому притягдалися президент і його дружина, і були дуже захоплені цією дитячою забавою... Чи ж це не один із виявів московсько-американської „детанти“??

І досі деяким урядовим американським чинникам імпонує, що московський амбасадор Добринін говорить по англійськи. На жаль, американські урядові чинники не говорять по-московськи, і ледве чи знають і розуміють такі „шедеври“ московські, як „шагом, шагом до Чікаго“, або „ми всю Америку оденем в галифе“.

Чи не Євген Маланюк сказав, що ми живемо в добі, жорстокій як вовчиця. Таке означення зараз цілком правильно характеризує нашу добу червоного фашизму. Росія — це гітлеризм. А він буде знищений.

*****
НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО ПЕРЕДПЛАТУ
І ПРЕСФОНД „ВІСНИКА“!
*****

I. Дмитрів

ЧОМУ — УКРАЇНА?

У громаді не раз чуємо з одного чи другого кутка запит, чому нам треба стільки говорити про Україну, коли про це пише наша преса та коли ми зі своїми особистими, родинними й громадськими клопотами можемо так мало допомогти народові на Рідних Землях?

Відповідь на це питання знаходимо у словах і чинах Борців України різних епох і з уст теоретиків національного ставання, які переконують, що поза народом і поза батьківщиною, як і поза родиною та громадою, людина не існує, що кожна людина на землі приналежена до родини й батьківщини; що ця приналежність має глибоку природню основу, яка починається від кровної, а згодом переходить у психологічну, духовно-культурну й національно-політичну приналежність, що над ними антропологи, психологи, соціологи й політики думлять свої уми від початку світу.

В дальшому, в одних ця пов'язаність проявляється стихійно, а в інших вона вже усвідомлена. В одних вона обмежена тільки до найбільш інтимних познак характеру та ще повністю неуловімлених відзівів етнографізму, а в інших ця пов'язаність має вже видні познаки глибшої свідомості в почуттях і в чинах. У це інших вона доведена до того ступеня, на якому людина відчуває абсолютну тотожність свого „я“ з народом-нацією, сириймає всіма фібрами своєї душі його долю та його поклик в майбутнє, і за голосом того поклику діє так, щоб вона й народ-нація були завжди підметом свого життя, активним кувачем своєї долі, а через те і долі подібних суспільних істот у їх близькому чи дальному співвідношенні.

Велика частина нас вийшла з Рідних Земель під час Другої світової війни і поселилася в чужому світі. Ця мандрівка не відбулася заради пошукув за кращим місцем для життя. Ми поселилися тут головно тому, що не хотіли жити під владою московського тоталітарного комунізму та імперіалізму, в системі духового, фізичного й матеріального рабства, і в системі, що постійно здійснює духовно-національне винародження в ім'я єдиної російської імперії.

На чужині багатьом з-поміж нас зайдла потреба натуралізуватися, але нашою батьківщиною залишилась таїні України. В нас на світ прийшли діти — одні від українських батьків, а другі від мішаних. Іхня пов'язаність з Україною натрапила на своєрідні складності. Довгє перебування на чужині впровадило всіх нас у сферу природного тиску іншого світу, що ступнено охолоджує одні почуття національного пов'язання, а на інші місце випускає інші, ті, що постійно вдаряють у нас.

І тут приходить до голосу основний мотив того, чому нам потрібно займатися Україною особисто і громадою. Вся система нашого національного життя поза Україною спирає на патріотизм та добровільністю. Ми виростаємо і національно виховуємося у своїй хаті і в гро-

маді. Школа і вся система виховання та освіти господарів країн поселення дає кожному загальнє і спеціалізоване знання, погляд на світ і відомості про себе. Це суспільство і ця школа також сприяють розвиткові загальній культури людини, її волевих та інтелектуальних спреможностей. Але все те, що нас робить і вдержує українцями та українськими патріотами, ми знаходимо індивідуально й громадно вдома, в українських школах і в українських установах.

Тому обов'язком українця є практикувати по змозі найближче персональне поєднання з усім тими питаннями народу-нації, які впливатимуть на вироблення українського національного світогляду, волю, свідомість та чини — чини в розбудові національної духової культури і в боротьбі за волю. Всі наші осяги індивідуальної праці та здобутки не можуть задержуватися тільки в нас. Їх треба маніфестувати публічно, схрещувати, викристалізовувати й утверджувати в суспільстві, бо лише в той спосіб народ-нація може розвиватися духовно й політично, бо тільки цим шляхом вона може творити ту сукупність та її силу, яку називаємо національною свідомістю і національною волею.

Історія українського народу має тисячі років. Багато минулого України є в стадії дослідів, або ще оповите серпанком прастиности. Русь-Україна — це найстарша суспільна одиниця на Сході Європи, на тій грани, почерез яку пробігали культури світів. Не зважаючи на етапи світlosti й трагізму, що так часто перепліталися в минулому та переплітаються зараз, Україна вийшла переможно. Вона витримала написк Сходу та Заходу, вона перемогла Південь, а від Корсуня і Полтави стойть у змагу з Північчю. Цей змаг нервівний, жорсткий і тотальній, такий, що охоплює всі ділянки та аспекти національного життя, але він також неухильний.

У пляні імперіялістичної Москви, з яким мається справу нині, фізичне й духове поглинення України, Балтійських народів, Білорусії і народів даліше на Сході — це основна мета, до якої прямувала ще царська Росія і до якої усією силою прямує теперіння, комуністична. Відпір тому плянові, відвоювання та утвердження власної держави — це головна мета української нації.

В українському народі, як і в інших вільних народів, процес розвитку суспільної думки і всієї суспільної прямування відбувається за принципом плюралізму, що піддеркалене також на організаційному полі. Поява течій і боротьба між ними — явище природне. Неприродною його частиною буває час до часу те, що цей плюралізм, не враховуючи національного імперативу, допроваджує часто прямо до анархії, а анархія до розірвання в обличчі сконцентрованої атаки ворога.

До найглибшої анархії під оглядом світоглядових, ідеологічних і політичних прямувань доходить найчастіше там, де дійсні національні світоглядування найслабші, або

Д-р Анатоль Бедрій

ЧОМУ "СВОБОДА" БОРОНИТЬ СПІВПРАЦЮ З РОСІЙСЬКИМИ ІМПЕРІЯЛІСТАМИ?

1. „Свобода“ проти рішення УККА

Повинний запит звернений до українського щоденника в Америці на основі її редакційного становища, висловив-

де вже вкорінилася чужка духовно-політична культура, яка шляхом інтервенціонізму пробує накласти на народ, чи якусь його частину, свій відбиток та свою рацио. Лише в таких місцях і під натиском такого інтернаціоналізму вирослі в плуралістичному суспільстві відосередники можуть насаджувати народові чужих ідолів, нехтуючи національними героями. Українці на поселеннях можуть подати дослідникам декілька маркантних прикладів.

Живучи національною Україною і вчиваючись, чи дослідуючи її історію, сучасний стан поневолення та прямування українського народу до волі та державності, нашим моральним обов'язком є розшукувати в існуючому плуралізмі головно ті течії та ці рухи, які найближчі до душі, серця і розуму більшості народу в його стремліннях до волі. В тому відношенні християнський ідеалізм у світогляді, націоналізм у суспільних прямуваннях і революціонізм в поступуванні і в чинах — це сливе чи не одинокий дороговказ, якого потрібно придережуватися.

Отже, — не Карло Маркс, Кавстський, Ленін чи Брежнєв можуть бути символами на шляху нашого національного дерзання, але Шевченко, Франко, Леся Українка, Міхновський, які повинні заступити також і федераціста Драгоманова та напівкомуніста Винниченка. В дальшому — не Скрипник і не Хвильовий, але творці Розстріляного Відродження, і так аж до кінця.

Тим, очевидно, не кажу, що ми маємо прямо викреслити з історії України ХХ ст. Винниченка, Скрипника та Хвильового, або Рильського чи Сосору. Головне питання — хто має право бути символом народу в одну чи другу епоху, добу, декаду. Цими символами та дорожковказами не можуть бути ні пів-ідеї, ані під-люди в національному значенні.

Важко також в обличчі тотального наступу Москви носиться з мінімалістичними концепціями визволення, захоплюватися всесвітнім гуманізмом та інтернаціоналізмом і в тому мряковані затрачувати відчуття рідності й дійсності. Нам треба бути прорубійниками української державницької ідеї та її реалізаторами у практичному житті.

Україна на важкому перехресті. Русифікація, переслідування, експлуатація — головні фронти дій. Безпоміту й Америка нічого не дасті і не допоможе. Але свідомому кожня зовнішня обставина може придатися. Отже ту свідомість — свідомість національну в найглибшому її скопленні — треба плекати індивідуально та громадно, бо в ній запорука майбутнього української нації.

леного в двох числах, за 17 січня і 2 лютого 1980 р. в справі схваленої Крайовою Радою УККА резолюції відносно політичної платформи ген. П. Григоренка. Цю резолюцію схвалили 42 (сорок два) делегати, проти було всього 11 голосів, а 7 стримались. Це демократично проведене голосування зібраних 60 управнених представників організованої української спільноти в ЗСА редакція „Свободи“ дуже гостро засуджує, підсиваючи думку, що цього роду рішення може чомусь довести до „внутрішнього розриву“.

„Свободі“ не подобається рішення представників 70 (сімдесяті) відсотків організованої української спільноти, і — маєш тобі — зразу проти цих людей (які за „Свободою“ повинні мати право мати свою думку) винсуваетесь обвинувачення в тому, що вони не інтелігентно оспорюють інакоміслячих і виносять „некваліфіковані резолюції“. Редактор „Свободи“ договорився до того, що навів голос якогось учасника, який порівняв рішення цих 70% учасників до засуду ген. Григоренка большевиками. Отож, ген. Грогоренко має право мати свою думку, але цих 70% українців не сміють з ним не погоджуватися! Цих сімдесят відсотків учасників „Свободи“ шантажує в такий спосіб: „не дай, Боже, щоб повторились горезвісні наші внутрішні події з часів перед і під час Другої світової війни...“ По-перше, яке відношення даної резолюції до подій з-перед 40 років? — хіба лише редакторам „Свободи“ відомо. По-друге, що цим вони хотіли сказати — ще не знати, чи хочуть бунтувати меншість, чи щоб доносили ворогам на націоналістів, так як робили це різні ренегати в 40-их роках, виселгувуючись гітлерівським нацистам? Було б багато корисніше, якщо б „Свобода“ більше закликала взоруватися на світлій і величній історії визвольно-революційної боротьби 40-их років.

Якщо редактори „Свободи“ справжні демократи, то мусять числитися з рішенням найвищого чинника організованих українців у ЗСА і не закликати народ до отаманщини чи громадської анархії. Демократична преса зобов'язана завжди не лише інформувати й висловлювати свою думку, але й кликати громадянство реалізувати постамонії свого громадського центру. Проте, читаючи редакційні шпалти „Свободи“, можна дійти до висновку, що там визнають лише таку демократію, яка здійснює їхні погляди, бо коли більшість думає інакше від редакторів „Свободи“, зразу треба їх застрашити „горезвісними“ подіями і обвинувачувати їх у тоталітарній диктатурі.

І ще така наша пригадка: коли минулого року Президія СКВУ винесла при мінімальній кількості присутніх нагло поставлену пропозицію засудити чомусь Валентина Мороза, то „Свобода“ поспішилась негайно це рішення відпечатувати на першій сторінці. Виходить — біти українських націоналістів — то впорядкувати, осуджувати тих,

які співпрацюють з російськими єдинонеділінцями — не сміє ніхто наважатися! Куди, властиво, йде сьогоднішня „Свобода“ УНСоюзу?

2. Чого хоче А. Солженіцин?

Пригадаємо, що „Свобода“ і різni партiйni перiодики помiщували лявину панегiрiкiв про росiйського дiяча i пiсменника Александра Солженiцина. Можна б iзвестi довгу довту листу рiзних „демократичних“ доiнiсувачiв в цих перiодиках, якi злiсно й прямo ворожe накiдалися на нацiоналiстiв i взагалi тих украiнiв, якi критично, стiрмано висловлювалися про riзнi заявi A. Солженiцина.

Здається, тепер, як то кажуть, виїзло шило з мiшка. З певних причин A. Солженiцин мусiв скiнути маску приятеля поневолених росiйським iмперiялiзмом нарodiv i показатися таким, яким вiн завжди був — ярим росiйським єдинонедiлiгским шовiнiстом.

В американському тижневику „Taim“ з 18 лютого 1980 є стаття пiд наг. „Солженiцин про комунiзм“. У нiй Солженiцин пробує переконати американцiв у брехнi, що росiйський нарiд є нечuvано жорстоко поневolюvаний в Советськiм Союзi, що цей нарiд iмбiто не має niжного вiдношення до творення СССР i його страшної кровожадної 66-рiчної полiтики, що однiоке спасення для свiту, коли вже вiн так дуже позбутися СССР, — є лише через допомогу вiзвolnнiй боротьbi росiйського нарodu. Цей нарiд спроможний знищити антиросiйський комунiстичний режiм у СССР. (Чому цього досi не зроблено — на це Нобелiвський лавреat не дає вiдповiдi.) Що за блеf! При цьому Солженiцин пробує створити враження, що територiя СССР — це вlastиво, територiя Росiї, а не-rosiянин — то лише якiс меншини, якi не вiдigraють nякого рiшalьного значення u боротьbi proti СССR.

Солженiцин пише: „В 1921 р. проходив у 30-ти росiйських провiнцiях геноцид, подiбний до того, що здiйснюється у Камбоджi“. Вихodить, якiс комунiсти, „вoроги“ росiйського нарodu, завоювали його i страшенно вининують! Ale ця теза є старою байкою riзних рятiвникiв росiйської iмperii. Metoda prostota: як то кажуть, злодiй kriчить: ловiт злодiя!

Opisly Солженiцин tверdит: „Zахiдчасто iшukaє вияснення на явище комунiзmu 20-го столiття в певних дефектах росiйської нацii. В кiнцевому заключеннi — тaкий погляd росiстеський“. Солженiцин не те, що не задумує oправdati, вiдkinuti чi засудiti росiйський iмperiяlizm, a навпаки, накiдається на всiх тих, якi виступають proti nього. Солженiцин — великий iнтелект. Вiн prodумав do деталiв нову iмperську iдею, що miala б прийти piсля upadku комунiстичnoї maski з росiйських iмperiяlistiv. Вiн дуже спрiтно хоче замаскувати usi величезнi осяги, здобutti росiйською нацieю pid большiцкою владoю, при цьому вiдmaxaючись vid будь-яких miжnarodnih злочинiв, вчинenix росiйськими iмperiяlistами.

Na черзi Солженiцин бундючно заявляє: „Rosijska нацiональна свidomost' настравdi є єдиною силoю, що

реalistično спроможна послабити советський комунiзм знутра. Протi росiйської нацiональної свidomosti системatično виступают вiдомi amerikkansk'i akademiki i журналистi, якi вживають безvýdpovalalni i tendencijalni dañi, podzvanie tm deyakimi svjekimi emigrantami zi Советсьkого Союзу“. Отже Солженiцин вiдмовляє чi забороняє цiлemu свitovi вtruchatysя u внутрiшnii sprawi росiйсьkoї iмperii. Вiн взагалi iгнорує можливiсть заваленya росiйсьkoї iмperii нацiонально-vizvoliñnimi revoluciømi поневolennih Rosiøu naçii. Зате вiн робить росiйський нарiд „спасителем“ свitu vid цього якогось „советско-комунiстичного“ режimu, якio вже tak дуже треба його позбутiся. (Пригадуємо, що Солженiцин був старшиною советско-комунiстичnoї armii i поширюvav кордони росiйської iмperii po ríku Laby). Ale засобом цього „rytunku“ вiн пропонує makabrično-mištichni characi „rosijskoї нацiональnoї свidomosti“, що знищить могутnju советсьku veliko-potugu! При цьому Солженiцин нападає на тих svjekih emigrantiv, яki виступают proti росiйсьkoj iмperiяlizmu. Xto вони? Додумуemosya, що вiн має na uvarzi Valentina Morozza, sionistiv i може це декого.

Takож ciomnosti все virazniše вказуют на росiйский iмperiяlizm, расизm i шовiнiзm як джерело антisemitskogo расизmu. I tak, напрiклад, Вiлiям Корi, директор vidižu mijknarođnih doslidiw u Bnai Bret, stverdil' u statte „Maiбutniest' sonet'skogo zhidilstva“, pomisleni' u prestiżevomu kvartal'nyiku „Forein Afere“ vosenni m. r., що rušiñno siloю antisemitizmu в CCP є расизm. Kori пiдkreслiv, що vid diskriminacii цього расизmu в riznix dliañkax життя є вилучeniy rosian. Autor показує цe na kólkach viñomivnih priklaðах. Otok, немає antirosijskogo расизmu в CCP. Навpaki, цe ясно виходить iz viñovkih Вiлiyma Kori, — iz цього расизmu koristaе rosijskij narid. Цей вiвiд дуже ne сподобався шовinistovi Солженiциновi.

V dal'šomu Солженiцин доходить до заключennia: „Bezdujno pomilko є трактувати rosiany як panivnu нацiональnost' u CCCP“. Same в tím tverdjeni' sуть sprawi: Солженiцин хоче ne допустiti до повaleniya пaniwnoj, iмperсьkoj roli rosian в zbudovanii nimis velikodержawvi. Krim цього, Солженiцин пише явну brexhiu: „Rosiany становлять bîlshu častinu nevîl'ynikov советскоj dêržawi“, i другу brexhiu: „Idea iмperii — є tm ogidnoю“. Oсь dezinformaciya u dij! Oсь brutalnyi zahest russifikaçii Ukrayni i всiх iñiñ ujarmleñnih naçii. A de podiñiñs rosijskij mesiánisticni konceptii? Солженiцин не вважае za vidpovidne naviť boroniti chи opravduvati rosijskij narid za te, щo vñi досi ne zniçiv komunizmu i советizmu, za te, щo z rosijskoy teritorii vid vikiv sunuły na Ukraynu i iñiñ naçii ordi nenasitnix nažninkiv. Чому ж rosijska teritoria buła bazoю dla niçhennia Ukrayni щe vid часiв suzdałs'kogo kn. Andrija, який bezpozadno ruiñuvav Kyiv v 12-omu stołitt'i?

I щe одiñ: Aleksander Солженiцин є proti pîdburjuvaniyu Kitaю proti Rosii, proti kityjsko-rosijskoj vîjini, bo vñi знає te, щo вже Andrzej Amal'yrk передбачu-

вав у половині 70-их років: така війна допровадить до ліквідації російської імперії.

3. П. Григоренко на позиціях А. Солженіцина

Дозволимо собі звернути увагу редакторів „Свободи“, що ген. П. Григоренко, властиво, займає позиції, однакові з позиціями Солженіцина. Маємо на думці його заяву з нагоди приступлення до редакції „Континенту“. Григоренко заявляє, що російська нація нібито є так само поневолена в СССР як українська і всі інші. На думку генерала, ціла державна система СССР нічого спільногого не має з проявами російської нації, що є явною неправдою. Тому, на його думку, російська нація не несе ніякої винні і відповідальності за політику СССР. Вся влада нібито в руках комуністичної ненаціональної партократії. Григоренко, так як Солженіцин, пише, що в СССР не панує російська культура і немає там ніякої русифікації не-російських націй. Це вже демагогія і неправда найвищого ступеня, бо навіть найменша українська дитина стверджує, що її змушують вчитися російської мови, російської культури, російської історії, вихвалаючи російських герой-тиранів і ганити та забути все, що українське, національне.

В обидвох цих типових дисидентів однакова тенденція дезінформувати світ, затаїти страшну російсько-колоніальну дійсність у уявлених націях, скинути будь-які злочини народовбивства з російського народу на якийсь комуністичний фантом. Найважчіше, треба за всяку ціну не допустити, щоб Захід орієнтувався на український і інші націоналістично-революційні визвольні рухи, які намірені знищити російську імперію і відновити суверенні національні держави поневолених Росією націй. Тому генерал закликає в цій заяві боротися лише проти комунізму. Він виступає проти боротьби проти російського імперіалізму.

Так, як Солженіцин, Григоренко на перше місце у боротьбі за визволення народів СССР ставить... російський народ: „Боротьба всіх народів СССР, особливо російського...“ (Ця боротьба має йти не за ліквідацію імперії, а за зміну режиму) .... за права людини, проти сваволі партократії і бюрократії; за політичні права і свободи...“ і т. д. На додаток, до ролі „великого“ і „старшого брата“ ген. Григоренко велиководно додає в ролі сателітів Росії „...таож національно-визвольні та релігійні рухи...“, яких роль підрядна, не рішальна, бо на його думку, вони неначе якісь меншини в спільнім „союзі“ з росіянами. Силюю, що має спасті“ не-російські народи, є російський народ!..

П. Григоренко як не-росіянин мусить йти даліше, щоб приподобатися росіянам, і тому висловлює категоричну вимогу всіх російських імперіялістів, що необхідно знищити найперше українських націоналістів, заки можна реалізувати визволення України. Він цю кардинальну тезу висловлює так: „Найбільшою перешкодою для створення єдиного фронту всіх націй СССР є... антируський провінційний націоналізм“. Ми точками подали свідомо пропуск: „залишки російського великоріджа-

ного шовінізму (більше на еміграції, ніж у СССР)...“, бо ці слова властиво вказують, що з боку росіян у СССР ніякої такої негативно-ворожкої сили немає.

*

Надіємося, що редакція „Свободи“ серйозніше застанеться над тим курсом, який вона тепер веде, перевірить свої висновки і настанови: чи вони дійсно служать добру визволення України, а чи часом їхні думки не затемнені персональними, партійними чи іншими амбіціями? Для нашого спільногого добра радимо менше атакувати українських націоналістів, а більше російських понемо-лювачів України. Щоб не повторився 1917 рік, коли вороги „збудили Україну окраденою“, радимо більше задуматися над справою спільноти загальноукраїнської відсічі на посилому інфільтрацію української спільноти російськими іперськими ідеями,

ЗВЕРНЕННЯ ПАБНА ДО ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА

З рамени ПАБНА — Американських Приятелів АБН, переслано до Білого Дому Президентові ЗСА Дост. Джімі Картерові наступного листа (у справі нападу Росії на Афганістан):

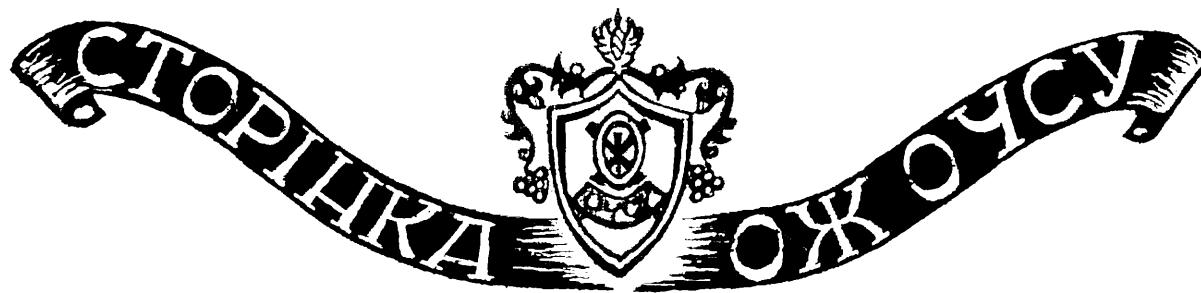
„Пане Президенте,

В імені 130 мільйонів замордованих людей і в ім'я майбутнього ми, представники Антиболішевицького Бльоку Народів, передаємо Вам наступні резолюції:

1. Відклічте негайно усіх американських дипломатів із СССР і країн союзницького блоку;
2. Накажіть тотальній більшості союзницьких і сателітних дипломатів виїхати з ЗСА;
3. Негайно припиніть, силою Вашої Президентури, всі торговельні договори, які могли б хоч якось сприяти постійній економічній допомозі тим країнам; включно з громадськими чи приватними компаніями;
4. Обмежте і припиніть подорожі американських громадян до тих країн, відклічте американських громадян із тих країн на Батьківщину;
5. Не відкладаючи, скличте провідників держав вільного світу на Конференцію на вершинах, включно із Китаєм (континентальним).“

* * *

З рамени ПАБНА переслано голові Асоціації Портових Вантажників у ЗСА Томасові Глісенові подяку за рішучу поставу 160,000 членів того Союзу — відмову обслуговувати совєтські кораблі у американських портах.

Дарія Степаняк

Сумнівна Інтерпретація „Свободи“

Багато українців у вільному світі читає усю вільну, а зокрема українську пресу. Усіх нає в більшій чи меншій мірі цікавить доля нашого народу. Із української преси у вільному світі, а то і з тієї, що виходить під повною контролем скупанта, можна багато дечого довідатись.

Найбільш читаною на терені Америки є „Свобода“, орган Українського Народного Союзу, яка запевняє усіх, а зокрема своїх членів, про безкомпромісну готовість до боротьби за визволення нашого народу з московського ярма.

І виглядало б все в порядку. Та час до часу вкрадаються на сторінки того часопису дивні статті. А вже редакційна, а також івана П. Григоренка, з 17 січня 1980 р. просто заскочила багато читачів, зокрема членів Народного Союзу, такою інтерпретацією справи.

Автор редакційної статті твердить, що редакція „Свободи“ не підписується під кожним твердженням п. П. Григоренка, але, однак, засуджує патетичними фразами наради УККА за осудження його концепції. Думаю, що перед редакційною статтею під заголовком „Суперечна резолюція“, повинна бути повна, безстороння редакційна аналіза діяльності п. П. Григоренка під заголовком „Суперечності в словах і діях п. Григоренка“.

Уважаю, що наша визвольна боротьба (без патосу) є заважливою, щоб лишати її на одну, односторонню опінію.

Не буду повторювати всіх дискусій і писань в нашій пресі на цю тему, тільки пригадаю два моменти, яких я сама була безпосереднім свідком.

Вже в перших днях свого побуту в Америці п. П. Григоренко виразно виявив свої симпатії до Московицін, осудивши англійські транспаренти. Це було під час маніфестації, уряджуваної товариством ТУСМ біля ОН в обороні українських політичних в'язнів і проти русифікації. Йому можна дати свої погляди, але свідомо, як головний промовець проти злочинів окупанта, на публичному місці ті злочини закривати, оправдувати й зменшувати, це щось тут не впорядку.

Та вже до вершин обурені були кілька тисяч народу в Бавандруку на українському православному цвинтарі. То було відзначення 40-річчя однієї з найбільших трагедій українського народу, в якій ворог в кількох коротких місяцях знищив наспільним голодом понад сім мільйонів безборонних жінок, дітей і цілі роди. Пан П. Григоренко під час тих жалобних відзначень, у своїй промові заявив, що він юдиного голоду на Україні не бачив, що це були тяжкі часи для всіх, що Московиціна теж голодувала. Правда, він оправдувався, що на Україні тоді він не був. Житих ще свідків, які сидічуть і запевняють, що тоді, коли гинули мільйони в Україні, в Московщині юдиного голоду не було, він до уваги не взяв. Не диво, ми ж знаємо, що тоді п. Григоренко ціло й вірно працював над одержанням медалів заслуги від катів, які безщадно ліквідували його націю. Він також заявив, що найбільше в тому часі потерпіли кримські татари, і нам треба про них думати й їм помогати, і т. д. На маргінессі я запінув, „за що ми маємо помогати кримським татарам у їхніх проблемах??“ Та то ж ті, що кривавими наїздами й грабунками обезсили наш нарід до тієї міри, що ми не мали сили отримати наїзників з Півночі.

Думаю, що і тих двох прикладів вистарчило б, щоб виробити собі думку про людину і її політичні стремлення...

Остання стаття п. П. Григоренка, надрукована в тім самім числі „Свободи“ (17 січня 1980 р.) під заголовком „До питання державної незалежності й взаємин між народами СССР“, була вже тільки останньою каплею у переповненому лзбанку. Розглянути ці справи й прийняти до них рішення було просто обов'язком УККА. В статті я бачу стільки невірності, суперечності й перекручення історичної правди, вибілювання ворога, включно до твердження (о, іроніє), що і самих росіян, „імперську націю“, обертають на рабів. Бідні ті „раби“! Цікаво скільки мільйонів вони втратили за советської влади, в насильному голоді? Мова їх накидається усім іншим, по неволеним вінми, народам. Уряд їхній, очолюваний грузином, „українцем“, чи болгарином, але пі один з них не

нахінув для офіційного вживання своєї мови „поневоленим“ москвичам, чи іншим народам. Урядова мова у всьому советському союзі тільки московська. Усім, хто цьому противиться, одна дорога — на Сибір. Щербицький в окупованому Києві „чеше“ по-московському. Навіть німець, амбасадор Східної Німеччини, в ОН говорить російською мовою. З України вивозять старовинні дорогоцінні історичні пам'ятки, не кудись, а тільки до Москви. В журналі „Нешенел Джюографік“ кілька років тому була розвідка про Шапку Князя Мономаха, якою в наші часи советський уряд хвалився по музеях вільного світу, на мандрівний музейний виставці, як важливою російською реліквією, якою до недавніх часів коронувалися російські царі. Це ж цілковите ліквідування у вільному світі нашої окремішності й перебрання всієї нашої старовинної культури і цілої історії на своє конто! Це все робиться тепер не царями, а за советської влади на наших очах. Чи про це п. П. Григоренко також нічого не знає?

Він генерал, високо поставлена особа, йому відкриваються двері дипломатичного світу. Він свідчить, дає інтерв'ю. Наші груди розпирає безкритична радість, якого великого політика ми тепер маємо. Як йому не вірити? Він виразно твердить, що є абсолютно за розвал советської імперії. Так, але він теж всюди твердить, що москали такі ж самі нещасні невільники, як і інші народи советського Союзу, тож, світе, не винуй їх в нічому, вони в нічому ніколи не були винні!..

Я наведу автентичні слова з листа, переданого на захід з України, про теперішню там дійсність: „Думаю, що вас всіх там цікавить, що робиться у нас. Отже на арешти ніхто не звертає уваги. Могила, в якій лежав Іващенко, вся в живих квітах. В неділі все є маси народу, стоять і співають церковні, світські, а головно Його — Іващенкові пісні. Все кипить як в улику. Пишуть, могила, в якій лежав, бо Його спалили, а рештки перенесли в інше місце. Люди про це знають, але до теперішньої могили не ходять, бо вона строго охороняється тайняками. На Зелені Свята бракувало тільки клича „бій москаля“ і була б війна й страшна різня у Львові“.

Я думаю, що там добре знають, хто їх окупант і ворог.

А тепер до самого визволення.

Щоб здобути свободу від ворога-окупанта, народ мусить не одну боротьбу звести і не лише на полі бою, зокрема в наших часах. Щоб виграти визвольну боротьбу, треба добре пізнати ворога. Вивчити його стратегію, його ментальність і цілі.

Стратегія окупанта України все мінялась і міняється, залежно від потреб моменту. Як часто, за ввесь час нашої історії, драпіжник ховав свої хижі, прибирав очечу шкіру. Як часто загортав він жар нашими таки руками.

Тут нам треба вернутись до важливої редакційної статті. Цілий вступ повний патетичних, крилатих фраз, як нас Господь з любові досвідчає, як повинні вчитись ми на помилках історії, бо єдність і т. д...

Взявши до уваги лише ту маленьку часточку згаданих тут трагедій, які прийшлося українському народові пе-

ретерпіти з мовковських рук, а вся наша історія перевинена фактами, яких і Москва не в силі закрити, скільки автор редакційної статті навчився з наших помилок.

Як влучно підібрана в статті у „Свободі“ доба Гетьмана Мазепи. Він дійсно казав: „През незгоду всі пропали, самі себе звоювали“ і „Не всі в один гуж тягнуть“. Який то був той „гуж“? — то велика ідея, над якою великий Гетьман стільки літ працював, за яку своє життя віддав. Це ж він бажав всією душою позбутись в Україні загарбника, який тоді ще не зовсім був паном української землі, а тільки хитро, спираючись на підписані з Гетьманом Хмельницьким угоди, використовував всі можливості до повного заволодіння нашою Україною. Не засипали ми „добровільно“ козачими кістками північних боліт, розбудовуючи московську силу? Це лиши один приклад.

Чому та велика ідея, ті святі наміри, цей „один гуж“ так трагічно скінчились не лише для самого Гетьмана, але й для всього українського народу?

Поміж найближчими дорадниками, друзями Гетьмана, яким він спочатку беззастережно вірив, знайшлися зрадники, які за шматок гнилої московської ковбаси й осібистої слави дались підкупити москалям. Чи автор редакційної статті уважає, що всі заради (сповідної) елности мали б іти слідами Кочубеїв?

Таких Кочубеїв і Іскор наша історія записала на превеликий жаль багато. І по нимі всі наші невдачі, у всіх наших справах до визволення, кінчаються неуспіхами тільки тому, що знаходитьться все хтось, що (хочу вірити, часом може і несвідомо) даетяся зловити на ворожу вудку. Зовні все виглядає так невинно, і ніби всі того самого прагнуть, а черв'як все вінтує десь підточить. А наслідки нам всім відомі.

Зрештою, приймім, що не всі москали однакові. Що є і розумні й добрі, такі напевно й колись були, і здають собі справу, що все таки прийдеться може й скоро за все розплакуватися. Та вони однінці. Чи в силі вони щось у нашій справі допомогти? Коли вони ширі, хай несуть ті благородні ідеї між своїх людей і їх переконують, де правда.

Між нами всі того роду виступи тільки послаблюють чуйність і бажання готовості до боротьби. Того ворога і якраз тепер дуже потрібно, а нам треба цього якнайбільше остерігатися.

Вірив наш великий Пророк Тарас Шевченко, прохлявши тих, котрі з Матері останню полатану сорочку скідали, що „Світ правди засвітить“. Він вірив, що прийдуть нові зрячі покоління. І помоляться на волі невольничі діти, без пана і раба.

І нам треба в це вірити.

Але щоб цей час настав, незрячим треба перш за все самим прозріти.

УКРАЇНА БОРЄТЬСЯ
— ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВАШУ ПОЖЕРТВУ
НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ?

ДАР ОЖ ОЧСУ УКРАЇНСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ

Т-во „УГ“ одержало листа від Головної Управи Об'єднання Жінок ОЧСУ, в якому нас повідомлено, що увесь чистий прибуток з продажу жетону, виданого ОЖ ОЧСУ для відзначення Року Дитини, призначено на Українську Гімназію. В листі був залучений чек на 1,500 ам. дол.

Головна Управа ОЖ ОЧСУ бажає „цією скромною пожертвою відмітити цю трагедію, яку переживають наші діти в окупованій Україні, а одночасно вкласти хоч маленьку цеглинку для здигнення великої будівлі, якій ім'я Українське вільне шкільництво на еміграції“.

Т-во „УГ“ цим шляхом бажає висловити Головній Управі ОЖ ОЧСУ свою широсердечну подяку за великудушний і прикладний жест та одночасно заявити, що йому кожна моральна і матеріальна підтримка є дуже цінною.

Секретарят Т-ва стверджує, що чим раз, то більше людей переконані у конечності організувати гімназію з українською мовою навчання, у якій могли б наші діти з Європи і з-поза океану здобути повністю українське середньошкільне знання та виховання. Гімназія буде визнана урядами Німеччини та інших європейських держав, так що наші матуристи зможуть студіювати на всіх університетах.

Пожертви просимо надсилати на слідуочу адресу:

**Ukrainska Gymnasia
Isarring 11
D-8000 Munchen 40, W. Germany**

ВІДДІЛ ОЖ ОЧСУ В АСТОРІЇ, Н. Й.

Відділ ОЖ ОЧСУ в Асторії, Н. Й., був зорганізований кількома ініціативними панянами-подругами 13 років тому.

Час летить швидко. Здається, ще так недавно Відділ урочисто відзначав 10-ліття свого заснування і праці в ім'я перемоги Національно-Християнської України у двобою з московсько-большевицьким дияволом, в ім'я Великоднія.

Тепер наш Відділ нараховує 32 членкині. З приємністю стверджуємо, що кількість членства зростає. Також з радістю нотуємо зразкову співпрацю Відділу ОЖ ОЧСУ з такими братніми організаціями на нашему терені, як ООЧСУ чи СУМ. Часто за спільним порозумінням ми влаштуємо громадські або внутрішні імпрези, вечори.

Неподавно відбулися вже 14-ті загальні збори нашого Відділу. Нову управу, працьовиту й організовану, очо-

дила п-ні-подруга Марія Нестерчук. На першій нараді новообраної управи в березні ц. р. був складений план праці на наступні місяці, з врахуванням усіх напрямних і побажань нашої Централі.

Льона Гошовська

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ АБН-у

У січні 1980 р. в „Гільтон Готелю“ в Нью Йорку відбулася пресова конференція Анти-большевицького Бльоку Народів (АБН), у зв'язку з московською мілітарною офензивою та насильною окупацією Афганістану. Конференцію провадив п. П. Войтинас, президент відділу АБН, литовського походження. Пані Слава Стецько, член Центрального Комітету АБН, особливо злагодила цю конференцію своєю присутністю та своїми доцільними заввагами. До президії увійшли наступні члени управи Відділу: М. Шпонтак (Україна) — віцепрезидент, Ч. Андреанський (Мадярщина) — віцепрезидент, Т. Ожброніцький (Мадярщина) та Р. Уліш (Німеччина).

Присутні на пресовій конференції були кореспонденти американської та іншої преси, телевізії, та радіо, як напр., між іншим, кореспонденти „Ассоціейтед Пресс“, „Юнайтед Інтернешенол“, канал 4, та інші.

Була відчитана телеграма до З. Брежінського і окрема заява голови ЦК АБН, голови Проводу Організації Українських Націоналістів (ОУН) — Ярослава Стецько, в якій були висловлені наступні вимоги: 1. Рішуча та негайні підтримка, з сторони державних мужів Заходу революційній, національно-визвольній боротьбі поневолених Москвою народів та одночасне включення всього вільного світу у спільній фронт антимосковських сил в змагу за розвал останньої імперії в історії людства — СССР; 2. Негайнє відкинення в американському Сенаті т. зв. СОЛТ II); 3. Бойкот московських Олімпійських ігрищ; 4. Впровадження всіх можливих економічних і торговельних санкцій проти СССР, включно навіть з економічною блокадою та з негайним перерванням існуючих т. зв. „торговельних кредитів“.

З огляду на чисельну приявність чужої „мас-менеджменту“, слід ствердити, що пресова конференція була успішною.

Р. Зварич

ПОМЕР Д-Р МИКОЛА М. АРКАС

Дня 27 лютого 1980 р. у містечку Гардінер, стейту Мейн, відійшов з цього світу сл. п. д-р Микола Миколович Аркас, син автора популярної „Історії України“ та опери „Катерина“ Миколи Аркаса.

Народжений 14 вересня 1898 р. в Миколаєві на Херсонщині, закінчив там середню освіту, а вищу в Українському Університеті у Чехо-Словаччині, де був промований доктором філософії у Празі.

У 1948 р. д-рові М. М. Аркасові, який брав участь у протигітлерівському чеському повстанні, вдалося виїхати з дружиною Валентиною та сином Миколою на Захід, до Франції.

У 1958 р. родина переселилась до Америки, (у Сі Кліф на Лонг Айленд), кілька років тому переїхала до Мейну. Через задавнену хворобу серця сл. п. д-р Микола М. Аркас не міг фізично працювати, іувесь час віддав літературі та історичним дослідам.

За життя письменника чудового знання української мови, промінентного члена Асоціації Діячів Української Культури, були опубліковані такі його праці: „Історія Чорноморщини“, переспів „Слова про полк Ігорів“, „Повість про наш степ широкополий“ друкувалася впродовж кількох років на продовження в журналі „Визвольний Шлях“ у Лондоні, де були опубліковані також ін. праці сл. п. д-ра Миколи М. Аркаса — Спогади про родину Аркасів, оповідання та ін., а на старінках „Укр. Народного Слова“ в Пітсбургу друкувалися на продовження „Спогади про моого незабутнього батька“.

У рукописах залишилися: переклад на українську мову „Іліади“ Гомера, 2-й том „Історії Чорноморщини“, двотомовий „Словник власних і географічних назв Гомерової „Іліади“ укр. мовою, оповідання для молоді і оповідання для дітей, рапіні вірші та величезне листування. Синові передав сл. п. д-р Микола М. Аркас у спадок велику й цінну колекцію українських поштових значків-марок усіх часів і країн.

Сл. п. д-р Микола Миколович Аркас був безмежно закоханий у природу, яку чудово змальовував у своїх творах на українську тематику.

Все життя сл. п. д-р Микола М. Аркас прожив із пашпортом УНР, виданим йому й матері укр. консультом у Царгороді, в Туреччині в 1920 р., зав-

ВЕЛИКОДНЕ ЗВЕРНЕННЯ ГОЛ. ОТАМАНА СИМОНА ПЕТЛЮРИ

„Христос Воскрес!“, —

Як будете в церкві на 12-ох євангеліях, слухатимете Слово Боже про страсті Христові, —

Як будуть носити Святу Плащаницю біля церкви, —

Як співатимуть радісне „Христос Воскрес!“, —

Згадайте про мучеників України, згадайте про всіх, кого розстріляли большевики;

Згадайте й про тих, хто зі зброєю в руках боронив нашу рідну Землю від московських катів!

Своїх юд-зрадників — згадайте й моліться за них!

Не за горами кари час! Воскресне наша Україна, скине з себе московсько-большевицьке ярмо!

На забувайте про мучеників і праведників наших!

Не забувайте про невинну кров і готовтесь до помсти над ворогами, що не дають жити нам по-людському!

Богдан Нижанківський

У ВОСКРЕСНИЙ ДЕНЬ

Ти вмів нести вінок, що терням ранив скроні,
І бути вмів сильним в юрбі зрадливих лиць,
Хоч кров з отвертих ран текла вогнями грані,
Хоч м'язи рук і ніг не були з твердих криць.

Ти гордим бути вмів, опльований і скутий,
І не просив життя Ти у катів своїх,
І серед лютих мук у болю незбагнущих
Ти вірив в третій день, що стати мав Твоїм!

І ми хотіли б теж нести вінки тернові
І на Голгофу йти під звук грімких пісень,
Хоч місця на землі забракло нашій крові,
О, Христе, ми як Ти, на третій ждемо день!

жди успішно домагаючись визнання того пашпорту державної України в урядів ЧСР, Франції і ЗСА.

Це була повна особистого чару і доброти людина грецького походження, яка любила і вірила в Україну.

Після відправи у православному обряді, тлінні останки були кремовані 29. 2.

Вічна Йому Память! (Л. П.).

З ЖИТТЯ ВІДДІЛУ ООЧСУ**ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО НА СВЯТІ ОУН У КЛІВЛЕНДІ**

Святкування золотого ювілею Організації Українських Націоналістів відбулось у Клівленді, Огайо, в кінці м. р., у залі при школі церкви св. Йосафата. Зало виповнило українське патріотичне громадянство з Клівленду, Парми, Акрону, Кентону і Лорейну та гості — представники інших поневолених народів.

Урочистість почалась внесенням прапорів ООЧСУ, СУМА, УПА і дивізійників та салютом на честь поляглих борців за волю.

Головним промовцем на святі був гость з Європи, голова Проводу ОУН Ярослав Стецько. Зазначивши, що він хоче говорити не про історію, а про ідейні якості героїв, що її творили, бесідник спинився на постатях Григорія Мацейка, Михайла Сороки, поему якому присвятив В. Мороз, Юрія Шухевича, що були свідоцтвом незламності і непоборності. Цим лицарям віддав поклон засланий Евген Свертюк. Бажання героїчного чину зростало в серцях героїв. Панівним мотивом життя став національний ідеал, дилема: „Здобудеш українську державу, або згинеш у боротьбі за неї“. Дмитро Данишин заявив, що шкодує, що не може вдруге вмерти за Україну. Бажанням жертвувати собою був сповнений і Микола Лемик. Бандера на суді сказав, що Організація цінить життя своїх членів, але ідея визволення нації є така велична, що за неї треба віддати мільйони жертв. Величезну силу ОУН визнають чужинці. Про неї писав американський історик Армстронг. Період діяльності ОУН Роман Шухевич, цей новітній Святослав, назвав героїчною добою в історії не лише самої України. Безприкладним є і чин у Кінгірі. На прикладах ОУН формувалось нове покоління. 60 років тому відродилась наша держава, що пізніше була відновлена 30 червня 1941 року. Вона була визнана не чужинцями, а своїм народом так само, як Український Патріархат існує, бо ми визнаємо його.

„Не осоромимо землі руської“, — заповідав князь Святослав, — говорив далі промовець. — Сила історичних прикладів велика. Недарма після складення вінка на могилі шведського короля — союзника Мазепи, Хрущов вигукував: „Мертві встають з могили“! Імперії можуть бути скинені лише

зброєю. Зброю протиставимо зброї. Зі створенням самостійної України завалиться остання імперія. До цього прямуємо. Київ проти Москви. Із катакомб наших церков у краю променює нове світло для нового життя.

Релігія є ознакою української духовості. ОУН підтримує ідею патріархату. Українська Православна Церква також заслужила право на Патріархат мучеництвом своїх ієрархів. ОУН визнає, що обидві наші Церкви повинні разом святкувати 1000-ліття хрещення України. ОУН сильна суровими вимогами до своїх членів, вона проводила боротьбу проти чотирьох держав, що поділили між собою українські землі, геройка УПА, діяльність на міжнародній арені. ОУН разом з іншими поневоленими націями бореться проти Російської імперії, русифікації, мішання націй, створення супер-нації, за визволення політичних в'язнів, бо поки існує імперія, існуватимуть тюрми.

Редакторка журналу „АБН — кореспондентс“ у Мінхені Слава Стецько розповіла про міжнародну діяльність АБН і співпрацю з іншими поневоленими народами.

Далі були вислухані письмові і усні привіти. Письмовий привіт від Головної Управи ООЧСУ відчитав д-р Б. Футей.

Потім відбувся бенкет, концертова частина з участию дівочого квартету „Любисток“ з Торонто, співаків тенора Василя Мельничика з Кентону і soprano Ольги Гірняк з Нью Йорку. На закінчення відбувся баль.

І. Л.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ 41-го ВІДДІЛУ ООЧСУ В БРУКЛІНІ, Н. Й.

Річні Загальні Збори активного 41-го Відділу ООЧСУ в Брукліні, Нью Йорк, відбулися 24 лютого 1980 р. в Українському Народному Домі. Представником від Головної Управи ООЧСУ був проф. Симон Вожаківський, якого приступні широко привітали і обрали керуючим Зборами, секретарював д. Іван Макар. Загальні Збори вітали від СУМ голова Осередку д. А. Волошин, від Укр. Народного Дому

д. О. Рибицький, а від Відділу СУК „Провидіння“ Т. Кишеня.

Після звітів членів Управи були одностайно уділено абсолюторю за пророблену працю, а потім обрано нову Управу 41-го Відділу в складі таких друзів: голова Управи Петро Польний, заступник Олександр Волошин, секретар Іван Макар, фінансовий референт Іван Подусовський, організаційний і кольпортер видань О. Волошин, члени — Олександр Шупер та Іван Чорній. Контрольна Комісія: Михайло Бігун, Теодор Кишеня, Михайло Москаль.

З великою увагою присутні заслухали виступу представника ГУ ООЧСУ проф. Симона Вожаківського, видатного знавця історії російської імперії.

Шановний гость сказав, що 41-й Відділ добився гарних виступів праці для громади і серед громади та що успіхи Відділу ООЧСУ є успіхами всієї нашої громади. Українці довгий час перебували в неволі, і тому нелегко змагатись за привернення державності, бо дехто затратив національно-політичну чуйність, гострий політичний зір. Ген. П. Григорен-

ко висунув концепцію, яка не є новою, бо вже була концепція так зв. непердрішенностю; ворогом України та ін. не-російських народів є Росія, русифікацію провадить Росія, голод у так зв. УССР в 1932-33 рр. організувала Росія, у складі ЦК КПСС тотальна більшість — росіяни, яким допомагають деякі змосковщені „інородці“.

Доповідач змалював сучасний стан в Україні, змагання народу до свободи і державності, підкресливши, що не з-за кордону, а з України тепер прийшов лист до ОН з вимогою деколонізувати ССР, проголосити Україну російською колонією. Оце фактично, і є відповідь ген. Григоренкові та подібним особам на його так зв. політичну концепцію, засуджену Крайовою Радою УККА. Закликом збільшувати активність усіх членів 41-го Відділу ООЧСУ в Брукліні закінчив свій цінний виступ проф. С. Вожаківський, бо „Хто нам допоможе, як ми самі собі не допоможемо в національній справі?“

Після ухвал кількох дотацій на народні цілі, Збори були закінчені піснею націоналістів „Не пора“.

(М. І.).

ІЗ ДІЯЛЬНОСТИ ОРГАНІЗАЦІЙ ВІЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ В ГАРТФОРДІ

Неділя 24 лютого 1980 р. була в Гартфорді, Конн., однією з активніших неділь для Організацій Візвольного Фронту. В ранніх годинах в церкві св. Михаїла була відслужена Панахида за сл. п. Галину Анну Дидик, в'язня більшевицьких тюрем, Провідниці Червоної Хреста УПА та провідного члена ОУН, Сумівську і Пластову молодь взяла організовану участь в Панахіді, як також численно взяли участь в Богослуженні і Панахіді члени ОУВФронту і шаповне Громадянство. Слід також відмітити, що місцевий церковний хор під дир. інж. Олександра Припіляка співав Панахиду.

Після церковної відправи зійшлися вірні до шкільної залі, де Сумівська і Пластова молодь відбули Апель, присвячений 62-річній річниці трагічного бою під Крутами.

Взаємним привітом згаданих молодечих організацій започатковано Апель. Денний наказ зачитала секретарка Осередку п-на Ірена Якімів, а старший юнак Петро Борейко відчитав добре опрацьований реферат про трагічну подію під Крутами. Молодші юначки Леся Фаль і Наташка Южин продекламувала вірш „Крутам“ . При кінці трьох старших юнаків — Петро Зелез, Роман Грисяк і Михайло Чумець, рецитували „Круті“ . Відспівнням „Ще не вмерла Україна“ закінчено сумівський Апель.

Того ж дня в пополудневих годинах 5-й Відділ ООЧСУ і ОЖ ООЧСУ відбули свої Загальні Збори, в окремих домініках Укр. Народного Дому. Обидві організації вшанували світлу пам'ять Профідниці Червоної Хреста

УПА та провідного члена ОУН Галини Анни Дидик.

Вже від років ввела в нас система перепровадження Загальних Зборів ООЧСУ і Об'єднання Жінок в одному ж часі, що в практиці таке спілкування себе в повні оправдало під кожним оглядом.

Збори ОЖ ООЧСУ провела Президія в складі подруг: Ольга Лубська-Хімчак, Ева Южин і Ірена Якімів, — які при вичерпних звітах членів Управи, Контрольної Комісії і Товарицького Суду пройшли з повним успіхом.

Після привітів від Головної Управи ОЖ ООЧСУ і поодиноких організацій, відбулася коротка, ділова дискусія над звітами, а відтак одноголосно уділено абсолюторю уступаючій Управі. Номінаційна Комісія, за яку звітувала п-га Анна Кривоніс, подала список кандидатів нової Управи Відділу, який Збори прийняли рясними оплесками. Вже дев'ятий рік з черги Відділ очолила наша невтомна працівниця п-га Софія Радьо.

З приблизно подібними порядком проходили Збори Відділу ООЧСУ, якими провадила Президія в складі: Тиміш Мельник, Стефан Фаль та Ігор Марків. Звітність поодиноких референтів віддзекалювала загальну активність Відділу, що було виявом поживленої праці 5-го Відділу. Після привітів від Головної Управи ООЧСУ і поодиноких організацій, на внесок Контрольної Комісії уділено абсолюторю уступаючій Управі.

Номінаційна Комісія подала список кандидатів у члени Управи, який Збори прийняли однодушно. Управу

УКРАЇНСЬКИЙ НЮ ЙОРК ПАМ'ЯТІ КОМПОЗИТОРА ВОЛОДИМИРА ІВАСЮКА

Західами АДУК і 2-го Відділу ООЧСУ відбулися в Нью Йорку, у переповненій залі Дому ОУВФронту при 2-й авеню, 24 лютого 1980 р. громадські сходини, присвячені пам'яті замордованого Москвою 30-літнього видатного українського композитора Володимира Івасюка.

Сходини відкрив голова 2-го Відділу ОOЧСУ п. Б. Качор і далі ним провадив з рамен Управи АДУК ред. Л. Полтава. Він зачитував із „Радянської України“ ч. 20 1980 р. з окупованого Києва, чого домагається ворожий Україні режим: „Перед поетами і композиторами стоять важливі завдання — дбайливо розвивати радянську пісенну культуру, утверджувати в своїх творах ленінський принцип партійності“... — те, проти чого усією творчістю виступив сл. п. Володимир Івасюк. Також підкresлив, що понад 100 літ тому 22 травня ховали в Києві геніального поета Тараса Шевченка, а 22 травня 1979 р. — ховали маси населення свого улюблених композитора у Львові: „Є в цім велика символіка тягlosti української нескореності перед окупантом, як і в тім, що на похоронах композитора промовляв кол. воїн УПА, нескорений Петро Січко, та була присутня дружина Головного Командира УПА Тараса Чупринки-Шухевича“.

Запрошений до слова молодий, 30-річний ред. Віталій Лехтер, новий емігрант з України, поділився з присутніми глибоко-хвилюючими спогадами. Ред. В. Лехтер, уродженець зеленої Буковини, як і сл. п. Володимир Івасюк, вчився спільно у школі з майбутнім композитором і мав багато зустрічей з ним згодом, як і з його батьком — професором укр. літератури в Чернівецькому університеті, де студіював. Спогади про великого таланту композитора, який відмовився писати пісні на російські тексти і виконувати будь-які замовлення окупанта, ред. В. Лехтер ілюстрував магнітофонними уривками з пісень, до яких сл. п. Володимир Івасюк сам писав і тексти.

Не будемо переловідати спогадів ред. Віталія Лехтера, бо вважаємо, що він повинен виступити з ними в інших скupченнях Українців.

Відділу вже десятій раз з черги очолив д. Петро Шагай.

В точці „Різне і побажання“ було порушено ряд актуальних справ, а також і преси. Зокрема, вказано на шкідливість чорномазкого написання „Українських Вістей“ у Детройті (6 лютого 1980), органу УРДП, де зневажається наші національні святощі та очорнюються провідних людей з Організації Визвольного Фронту — за московським зразком.

Загальні Збори осудили безновідалність редакції „Українських Вістей“, яка дійшла до такого стану, що тяжко розмежувати, чи то „Українські Вісти“ чи „Радянська Україна“.

Загальні Збори закінчили відспіванням „Не пора“.

Після зборів відбулася товарицька перекуска, що її підготували наші дорогі трудові подруги, членкині ОЖ ОЧСУ. (П. Ш.)

Цю меморіально-музичну зустріч прикрасили співом (дуєтом) чудових пісень Володимира Івасюка обдаровані молоді виконавці: талановита солістка п-а Христини Іванів, членка ГУ ТУСМ, і здібний співак та акомпаніатор на фортепіані, Олесь Кузінин, член Пласту.

Присутні привітали диригента хору „Думка“ п. Львоня Крушельницького. У кінці заслухали розповідь туристки-українки з Канади, якій був на могилі сл. п. Володимира Івасюка і переночів почуте ствердження українців на Батьківщині: „Він не вмер, вони його вбили“...

У технічній підготові звукозаписів допомагав п. Йосип Старостяк, член АДУК, якому висловлено подяку за працю.

Учасники сходин, серед яких було і кілька десятків осіб молоді, однохвилиною мовчанкою вішанували пам'ять того, кого „вони вбили, але він не вмер“. А. С.

В ОБОРОНІ ЮРІЯ ШУХЕВИЧА

В кінці березня ц. р. Організації Українського Визвольного Фронту, а особливо ТУСМ і СУМ, провели протестаційні голодівки на видніх громадських місцях у Америці й ін. країнах Заходу. Вони вимагали звільнення сина Головного Командира УПА сл. п. ген. Тараса Чупринки-Романа Шухевича, Юрія Шухевича, який вже понад 30 літ перебував у московських в'язницях.

Відбулися також масові протестні демонстрації проти окупантів Росії.

12-Й КРАЙОВИЙ З'ЇЗД ТУСМ-у

У кінці січня 1980 р. в Нью Йорку, в Домі ОУВФронту, відбувся 12-й Крайовий З'їзд Товариства Української Студіючої Молоді ім. Миколи Міхновського. З'їздом керувала президія, очолена Ігорем Зваричем.

На З'їзд надійшло 27 письмових привітів, було також багато усних. Праця З'їзу проходила у спільніх нарадах, на форумі чотирьох комісій; відбувся також панель на тему: Ген. Т. Чупринка-Роман Шухевич і його Син, Юрій Шухевич.

Після схвалення діяльності попередньої Управи, вибрано нову Крайову Управу ТУСМ: голова Андрій Прятка, заступник на Схід Оксана Ярема, заступник на Захід Ірка Фаріон, секретар Роман Гошовський, референт фінансів Христя Іванів, реф. зовнішніх акцій Ігор Зварич, ідеологічний референт Роман Зварич. Вільні члени: Віктор Потапенко, Славко Нестор. Контрольна комісія: голова Оксана Дацьків, Христя Геруля, Роман Василькевич. Товарицький Суд: голова Стефа Грицковян, члени Ігор Яворський, Марта Мачай.

Після зчитання і схвалення Резолюцій, написаних в дусі боротьби за перемогу Національно-Християнської України, З'їзд студіючої молоді закінчився відспіванням українського національного Гімну.

Бажаємо якнайкращих успіхів новообраний Управі та всьому Членству!

Д-р ОС.

Роман Кашубинський

УКРАЇНСЬКІ ТЕРМОПІЛИ

На снігу скрип чобіт. Мрячним холодом січневий вітер шинелі рве...

На похмурому подвір'ї касарні стоять у гордій лаві виструнчені молоді борці. Неповнолітні руки стискають рушниці, перед лавою на підніжках лежить скоростріл.

Їх триста, молодих. Хто ж вони? На що чекають? Який наказ зібрав їх тут?

Це діти українських піль. Це триста спартанців-орлів українського степу. Це їх покликав предвічний наказ на боротьбу з червоною навалою. І або спинять її, або ляжуть на жертвовнику батьківщини і невмирущою кров'ю напоять рідний чорнозем...

А гляньте на них. Яка упевність і життєрадість на їхніх лицах! Тривога не скує і потоп не злякає їх. Ні, ні! Для них наказ — це справа перемоги, або смерти. Вождем у них — Мазепи дух пророчий...

Дзвенить сурма — трисотня йде, трисотня в бій маршує! Дзвенить по брукові бадьорий крок і гордо спів луна. Чи чує його Вона-Земля?

Гей, зацвітуть червоні маки на шоломах, а білі руки квітчатимуть скривавлені багнети...

Трисотня йде, трисотня в бій маршує!..

Куди? Під Маратон? В Термополі? — На Крути!

Лиш стук чобіт, зброї брязк, і тихне пісня вдалині...

Там, де Бахмач, де Батурин, де колись вороні гетьманські коні копитами жита топтали, де козацька крива шабля вікам історію писала, волю об'являла, великого народу волю. Там, на замерзлій землі, на побілілих полях, трисотня стала, залягла.

Армія великої України,... армія абсурду!..

Наперекір усім, чужим й своїм, трисотня скаже своє слово. Полум'яне їй криваве слово і слово вічне.

Залягли в снігах і ждуть... Очима обріїв шукають, на північ зброю повернули і ждуть...

Подали знак: ідуть! Навала йде, орда гряде, орда кривавих Джінгісханів. Дуднить земля, гude луна, заграва багром небо вкрила. Стоколосом багнети небо просікли... Матроси!..

А де ж полки Твої, Україно? Полки, у сталь заокуті, полки незліченні, незбагнуті? Хто ж славу Твою оборонить, хто межі Твої склонить? Хто скаже слово, грімке слово: що Ти е, Ти живеш, Ти борешся?!

І заговорила Україна. З трисотні дзвінке „Слава!“ пролунало. Триста куль на ворога зірвалось, триста молодих грудей дорогу захищало. Але, як мало, мало...

Її земля немов і корчилася їй стогнала. А може це дівчина десь ридала? А може мати плакала їй не знала, чому так важко їй? Не знала, де її син?

Твій син? Твоя дитина — тут. Їх триста тут таких. І кожний з них рішивсь: — лавром, або терном вінчати Четвертий Універсал. Їх всіх — Батьківщини наказ позвав на герць, на кривавий герць. Позвав заглянути смерті в очі і вмерти з усміхом на грізному лиці.

Затарахкотіли кулемети і постріли за пострілом гриміли. Гранати білим тілом землю замісили, п'янкою кров'ю поле напоїли і землю змерзлу прикрасили скошеним багряним квітом. Збудилась Ігорева рать. У рукопашному бою мечі поломила, трупом поле застелила...

Звершилося!..

Смеркає, вжевечір, вже ніч... Блідий місяць побоїще оглядає...

Не дзвонять дзвони, ніхто псалтирів не читає... Лиш ситий вовк завиє, лише вітер круті верхи дерев колише і шепче щось, співає: „Со святими“ для тих, що на білому полі, в нерівному бої — впали.

* * *

І не будеш уже, Україно, спати, для чужих поля отрати, потом засівати...

А підеш, Україно, крізь пекло незриме, крізь тайги широкі, крізь нетрі глибокі. Сліди своїх кров'ю зросин, дітей своїх болем напоїш, голodom нагодувеш, презирством укриеш. І не зазнаєш спокою, і не відчуватимеш втоми. Кривавими ногами всю землю пройдеш, кривду свою всім розкажеш, і ще раз на широкому полі під Крутами станеш!..

Та не пішлеш уже триста юнаків... Але Вся і Ціла станеш!

* * *

Примітка: Автор цього твору, Роман Кашубинський, загинув в Україні, в похідних групах ОУН, мабуть 1942 року. Твір написаний у стилі ритмізованої прози, вперше з'явився друком в одному із січневих чисел газети „Українська Трибуна“ 1948 р.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ „ПЕВНІСТЬ“

Security Savings and Loan Assn.

ГОЛОВНІ БЮРА:

936 N. Western Avenue
Chicago, Ill. 60622
312-772-4500

ФІЛІЯ:

2166 Plum Grove Road
Rolling Meadows, Ill. 60008
312-991-9393

УРЯДОВІ ГОДИНИ:

Понеділок 9 — 3 по пол.	9:30 — 6 веч.
Вівторок 9 — 7 веч.	9:30 — 4 по пол.

У середу — зачинено

Четвер 9 — 3 по пол.	9:30 — 4 по пол.
П'ятниця 9 — 7 веч.	9:30 — 8 веч.
Субота 9 — 1 по пол.	9:30 — 12:30 по пол.

- Платимо найвищі відсотки, дозволені законом, на всіх родах ощадностей, нараховувані щоденно й виплачувані квартально.
- В „Певності“ одержуєте відсотки від відсотків.
- Сертифікати 5 $\frac{3}{4}$ % — 8%, залежно від часу й суми, на які їх вкладається.
- „Певність“ дає повну фінансову обслугу, на яку дозволяє закон.
- Вогнетривалі скриньки для перевозування цінних речей.
- Простора площа для паркування авт.

**ЩАДІТЬ В УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЦІ „ПЕВНІСТЬ“ — НАЙБІЛЬШІЙ
УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ.
ВСІ ЩАДНИЧІ КОНТА ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО ВИСОТИ 40 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.**

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА
В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.**

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА
ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І
ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ
ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ
КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,
ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки,
вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця
забезпечене.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди

Безплатне забезпечення ощадностей

Безплатне життєве забезпечення
до 2,000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION

301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

“БУДУЧНІСТЬ”

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5 $\frac{1}{4}$ % ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT
4641 Martin Ave., Detroit, Mich.
3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212
Tel.: 843-5411

Василь Веселовський

Пан редактор бавиться...

Лаври „найвизначнішого“ журналіста не дають ред. І. Кедринові спати. Та хіба лише лаври журналіста? Бавиться він у політику. За своє довге життя змінив багато партій. У Галичині почав співпрацювати з УНДО, залиявся до поляків, а потім вже в Америці зрозумів, що УНДО вмирає — перекинувся до УНРади. Щоправда, міністром там не став. В УНРаді не оцінили його здібностей і він перекинувся до мельниківців. Якби його запросили до Визвольного Фронту, та й ще платили за його писання, то він при потребі перетворився б у бандерівця. А поки він служить тим, хто йому платить.

На сторінках газети „Новий Шлях“ (Торонто) ч. 4 ц. р. була надрукована стаття І. Кедрина під заг. „Під гаслом України — робота для Москви“. Ставши в оборону позицій генерала Петра Григоренка, ред. І. Кедрин постарається вилити побільше болота на Визвольний Фронт, мовляв, знайте, хто я такий! Не подобалась йому принципова постава щодо шкідливої дворушної політичної концепції ген. П. Григоренка і він кинувся на його захист. Та й як не захищати генерала, коли той діє тими ж засобами, що і ред. І. Кедрин: перший загравав з поляками, другий — з росіянами.

Об'єктом свого обстрілу він взяв п. Володимира Мазура, голову УНП, ред. І. Білинського та адвоката А. Лозинського. Мовляв, ці люди вирішили „знищити“ ген. П. Григоренка... Ред. Іван Кедрин діє за принципом: якщо я це зробив, то це добре — якщо інші, та погано.

І. Кедрин пише, що „Визвольний Фронт не рахується з іншодумаючими, тільки механічною перевагою голосів накидає всій громаді своє мислення, свій підхід до подій і явищ, свою методику діяння“...

Для чого він нападає на ОУН(р)? Пояснення треба шукати в колишній співпраці І. Кедрина з УНДО. В той час, коли ОУН воювала за Самостійну Соборну Україну, коли члени цього революційного руху гинули у польських тюрмах та концтаборах, представники УНДО залиялися до поляків. Редактор І. Кедрин, мабуть, також зараховує себе до іншодумаючих. Це іншодумання його полягає у тому, що коли громада каже „бле“, він говорить, що „чорне“.

Приятель „Свободи“ та УНС ред. І. Кедрин пише,

що на цій нараді не було президента УНС д-ра І. Фліса. Знає він добре, що д-ра Фліса цікавлять лише гроші, а не політика. Та й до Конвенції УНС ще ж далеко...

І. Кедрин нападає також на Українську Народну Поміч, бо, мовляв, це найслабша організація. Тут він помиляється, бо цифри свідчать протилежне. УНП дійсно найменша братська організація-союз, але вона зростає щороку, в той же час УНСоюз втрачає саме тепер своїх членів.

Ред. І. Кедрин твердить, що постанови Крайової Ради УККА від 15 грудня 1979 р. під гаслами України — пішли по лінії бажань Москви і на її велику радість! Не встигло висохнути чернило у статті ред. І. Кедрина, як його думки, очевидно, змінились, бо він не міг не знати про участі ген. П. Григоренка, в демонстрації росіян з трикольоровим прапором і з „двуглавим московським орлом“, але гроші перемогли його совість. Писавши ту статтю, ред. Іван Кедрин подумав, що за своє довге життя він стільки разів змінював покровителів, що і на цей раз все пройде непомітно...

УКРАЇНЕЦЬ У СКЛАДІ НАГОРОДЖЕНОГО КВАРТЕТУ

„Нью Ворлд Стрінг Квартет“ у стейті Мічіген був нагороджений в 1979 р., як переможець у ділянці камерної музики. Квартет виконує класичні твори (Гайдна, Баха, Дворжака й ін.), а також твори сучасних американських та ін. композиторів, виступаючи у великих містах Америки.

Серед чотирьох членів цього славного квартету скрипалів і чоловіко: І. Екілева, В. Петерсона, Р. Гарбо і Юрія Васілакія, українець, талановитий скрипаль. Популярність квартету зростає рік-річно, від часу його зформування в 1975 році.

ВЕЛИКІ ЧЕРГИ В УКРАЇНІ

З Києва, Дніпропетровського, Львова і Ужгороду повідомляють, що окупаційний режим зменшив продаж бензину для приватних авт, а по гас треба стояти в черзі. Довгі черги є в містах за картоплею та городиною, м'ясо привозять з перебоями, риби немає, а рештки консервів з рибою люди нашвидку розкупили, як почався фронт у Афганістані.

На селях бракує навіть соли.